

# EVALUATIEVERSLAG

## schooljaar 2009



# Startbanenprojecten

- **Scholen voor jongeren - Jongeren voor Scholen**
- **Verkeersveiligheid**



Vlaamse overheid



**Eindredactie**

Stephanie Bawin  
Peter Bex  
Katrien Deman  
Saar Wittevrongel

**Verantwoordelijke uitgever**

Guy Janssens  
Administrateur-generaal;  
Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi)  
Koning Albert II-laan 15,  
1210 Brussel

**Lay-out**

Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid  
Communicatie  
Patricia Vandichel

**Foto**

Foto verkeersbord: Pascal Vyncke, SeniorenNet.be  
Foto jongeren: De lijn

**Druk**

Management Ondersteunende Diensten  
Onderwijs en Vorming  
Digitale drukkerij

**Depotnummer**

D/2010/3241/192



<b>Inleiding</b> .....	<b>3</b>
<b>Hoofdstuk 1 - Situering van het startbanenproject</b> .....	<b>4</b>
1 Ontstaan.....	4
2 Uitbreiding (2006).....	5
2.1 Onderhoudsproject.....	5
2.2 Schoolspottersproject.....	5
<b>Hoofdstuk 2 - Scholen voor jongeren - Jongeren voor scholen</b> .....	<b>7</b>
1 Inleiding.....	7
2 Plaatsen.....	7
2.1 Soort school.....	7
2.2 Verdeling over de onderwijsnetten.....	8
2.3 Provinciale verdeling.....	9
2.4 Wachtlijst.....	9
3 Arbeidsovereenkomsten.....	10
3.1 Statuut.....	10
3.2 Duur.....	11
4 Startbaners.....	12
4.1 Herkomst en sociaal-economische achtergrond.....	12
4.2 Geslacht.....	14
5 Focus op Brussel.....	14
5.1 Invulling van de plaatsen.....	14
5.2 Woonplaats van startbaners.....	15
6 Evaluatiebezoeken.....	16
7 Onderzoek: deelproject onderhoud.....	16
7.1 Takenpakket.....	17
7.2 Coaching.....	18
7.3 Opleiding.....	19
7.4 Voor- en nadelen voor school en startbaner.....	22

7.5	Waardevolle aspecten.....	23
7.5.1	Waardevolle aspecten voor de scholengemeenschappen.....	24
7.5.2	Waardevolle aspecten voor de startbaner.....	24
7.6	Verbeterpunten.....	26
<b>Hoofdstuk 3 - Startbanenproject Verkeersveiligheid.....</b>		<b>29</b>
1	Inleiding.....	29
2	Plaatsen.....	29
2.1	Statuut.....	29
2.2	Dienst.....	30
2.3	Provinciale verdeling.....	31
3.1	Statuut van de contracten.....	34
3.2	Duur.....	35
4	Startbaners.....	36
4.1	Geslacht.....	36
4.2	Herkomst en sociaal-economische achtergrond.....	37
5	Vorming en opleiding.....	39
5.1	Collectieve vorming.....	39
5.2	Persoonlijke vorming.....	40
6	Evaluatiebezoeken.....	40
<b>Hoofdstuk 4 - Budgetten.....</b>		<b>41</b>
1	Loon.....	41
1.1	Federaal budget.....	41
2	Vormingsbudget.....	42
2.1	Scholen voor Jongeren – Jongeren voor Scholen.....	42
2.2	Verkeersveiligheid.....	42
2.3	Besteding van het budget.....	42
<b>Besluit.....</b>		<b>44</b>
<b>Lijst van tabellen.....</b>		<b>45</b>
<b>Lijst van figuren.....</b>		<b>47</b>

# Inleiding



Dit verslag geeft een overzicht van het werkingsjaar 2009 van de cel startbanenprojecten. De opbouw van het rapport is deels gebaseerd op de structuur van de voorbije werkjaren. Ook dit jaar ligt de nadruk op het startbanenproject Scholen voor Jongeren – Jongeren voor Scholen. In 2008 werd onderzocht in welke mate de tewerkstelling van een preventiemedewerker leidt tot een beter schoolklimaat. In 2009 werd een onderzoek gevoerd naar het deelproject onderhoud.

We beginnen het werkingsverslag met een uitgebreide situering van de startbanenprojecten. Hier stellen we het ontstaan van deze projecten voor en geven we een overzicht van de veranderingen die de startbanenprojecten sinds de opstart ondergingen. We sluiten hoofdstuk 1 af met een schematische voorstelling van de startbanenprojecten.

We starten de analyse van het werkingsjaar 2009 met een bespreking van het startbanenproject Scholen voor Jongeren - Jongeren voor Scholen (Hoofdstuk 2). Het aantal plaatsen wordt aan een grondige doorlichting onderworpen en er wordt ingegaan op de arbeidsovereenkomsten afgesloten in 2009. Daarnaast bekijken we de kenmerken van de groep startbaners die tewerkgesteld was in 2009. Ten slotte richten we onze blik op de specifieke situatie van het JoJo-project in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In 2009 werd een onderzoek gevoerd naar het deelproject onderhoud. De voorstelling van de resultaten kunt u vinden in het laatste deel van hoofdstuk 2 (deel 7). Het onderzoek ging na welke positieve en negatieve aspecten van het project gepercipieerd worden door de scholengemeenschappen. Ook geeft het onderzoek een beeld van het takenpakket van zowel de onderhoudsmedewerker als de preventiemedewerker en wordt er gekeken naar de functie van de coach in de school. Daarnaast stelden we enkele vragen in verband met de opleidingen die gevolgd worden door startbaners werkzaam in het onderhoudsproject. Zo geven we een overzicht van de verschillende soorten opleidingen die gekozen worden. Ten slotte vroegen we de scholengemeenschappen naar zowel de waardevolle aspecten als de verbeterpunten van het project. Uit de resultaten van dit onderzoek hebben we getracht enkele actiepunten voor 2010 te genereren.

In hoofdstuk 3 leest u meer over het startbanenproject Verkeersveiligheid. Ook hier bekijken we het aantal plaatsen binnen dit project en de kenmerken hiervan. We gaan dieper in op de afgesloten arbeidsovereenkomsten en geven een beeld van de startbaners tewerkgesteld binnen dit project.

Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de budgetten van de verschillende projecten en op welke manier deze in 2009 besteed werden.



# Hoofdstuk 1 - Situering van het startbanenproject

## 1 Ontstaan

In 1999 ontstond het *Rosettaplan*<sup>1</sup>, met als doel de tewerkstelling van jonge schoolverlaters te bevorderen door hen een baan en/of een bijkomende opleiding te verschaffen.

Van meet af aan hadden de federale regering en de regering van de Vlaamse Gemeenschap de wens om de jongeren die tewerkgesteld zijn met een startbaanovereenkomst prioritair toe te wijzen aan globale projecten die voldoen aan de behoeften van de samenleving. In deze context engageerde de federale overheid zich om, via het samenwerkingsakkoord van 25 oktober 2000, 315 startbanen toegewezen aan de Vlaamse overheid, te financieren. Voor de tewerkstelling van deze startbanen werden twee nieuwe projecten opgericht, namelijk *Scholen voor Jongeren - Jongeren voor Scholen* (JoJo-preventieproject) en *Verkeersveiligheid* (VeVe).

De projecten streven twee doelstellingen na. De eerste doelstelling is voor beide projecten dezelfde en luidt -in navolging van de geest van het Rosettaplan- als volgt: *Jongeren een leerrijke eerste werkervaring aanbieden, waarbij ze tegelijkertijd de kans krijgen om bijkomende opleidingen en vormingen te volgen*. Op die manier krijgt de jongere meer kansen op de arbeidsmarkt. In het bijzonder worden de startbanen aangemoedigd om hun diploma secundair onderwijs te behalen door tweedekansonderwijs te volgen of door deel te nemen aan de examens van de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap.

Het engagement om doelgroepjongeren beter te integreren in de arbeidsmarkt past binnen de brede visie van de Vlaamse overheid om groepen die oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidsstatistieken extra te beschermen. Bepaalde groepen zijn door hun afkomst, scholingsniveau of sociaal-economische achtergrond nog steeds beperkt in hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt. De startbanenprojecten richten zich daarom tot laaggeschoolde jongeren. Dat zijn jongeren die geen diploma secundair onderwijs behaalden. Deze groep ongekwalificeerde schoolverlaters staat immers het minst stevig op de arbeidsmarkt. Jongeren van allochtone afkomst en/of jongeren met een kansarme achtergrond worden in het bijzonder aangemoedigd om te solliciteren voor deze startbanen, omdat zij nog meer moeilijkheden hebben met het vinden van een job.

Om het begrip 'van allochtone afkomst' te benoemen, hanteert het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) de definitie zoals bepaald in het 'Decreet inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch culturele minderheden'<sup>[1]</sup>. In art. 2 van het decreet wordt verstaan onder allochtonen: *Personen die zich legaal in België bevinden, ongeacht of zij de Belgische nationaliteit hebben, en tegelijkertijd aan de volgende voorwaarden voldoen: (1) Minstens één van hun ouders of grootouders is geboren buiten de Europese Unie; (2) Zij bevinden zich in een achterstandspositie vanwege hun etnische afkomst of hun zwakke sociaal-economische situatie*. De allochtone startbaner is in de projecten ook 'kansarm' wanneer de jongere of één van de ouders geen diploma secundair onderwijs behaalde. In praktijk betekent dit dat alle allochtone startbanen binnen het project als 'kansarm' worden beschouwd, omdat het project in zijn huidige vorm enkel laagge-

<sup>1</sup> Wet van 24 december 1999 ter bevordering van de werkgelegenheid - artikels 23 tot 57 (Belgisch Staatsblad van 27 januari 2000)

schoolde jongeren toelaat. Autochtone startbaners worden in de projecten alleen maar als 'kans-arm' beschouwd als zowel zijzelf als één van hun ouders laaggeschoold zijn.

De tweede doelstelling is specifiek voor elk project. De specifieke doelstelling van het JoJo-preventieproject is: *Scholen met een publiek van jongeren met (schoolse) problemen een bijkomende werkkraft bieden om te werken aan een positief schoolklimaat.* Daarom worden de plaatsen in het JoJo-preventieproject toegewezen aan instellingen die behoren tot één van deze drie categorieën: (1) een school secundair onderwijs, met minstens honderd leerlingen, die beschikt over GOK-uren, (2) een school voor buitengewoon onderwijs die type 1 - opleidingsvorm 3 aanbiedt en minstens honderd leerlingen telt of (3) een centrum voor deeltijdse vorming (CDV) of centrum voor deeltijds onderwijs (CDO).

Het startbanenproject *Verkeersveiligheid* heeft als specifieke doelstelling: *steden en gemeenten een bijkomende werkkraft bieden om te werken aan een verkeersveilige schoolomgeving en het school-woonverkeer veiliger te maken.* In tegenstelling tot het JoJo-project worden de startbanen bij het startbanenproject *Verkeersveiligheid* niet rechtstreeks aan een school toegewezen. Aangezien verkeersveiligheid van leerlingen een heel belangrijk thema is voor zowel basisscholen als voor scholen secundair onderwijs werd beslist om de startbanen toe te wijzen aan steden, gemeenten, provinciebesturen en verkeersorganisaties.

## **2    Uitbreiding (2006)**

### **2.1   Onderhoudsproject**

De startbanenprojecten maakten in 2006 enkele veranderingen door. Zo kreeg het startbanenproject *Scholen voor Jongeren - Jongeren voor Scholen* naar aanleiding van het Vlaams Meerbanenplan vijf miljoen euro extra toegewezen. Hiermee creëerde de Vlaamse overheid 200 extra tewerkstellingplaatsen. Het project werd ook inhoudelijk uitgebreid door de middelen niet meer uitsluitend te besteden aan de preventie van antisociaal gedrag in scholen, maar ook aan het onderhoud van de schoolgebouwen. Ten gevolge van deze inhoudelijke verbreding ontstond het JoJo-onderhoudsproject dat over eigen criteria beschikt. Binnen het onderhoudsproject wordt er nog een onderscheid gemaakt tussen twee deelprojecten: laaggeschoolde onderhoudsmedewerkers (Onderhoud LSO) die voltijds werken en onderhoudsmedewerkers uit het DBSO (Onderhoud DBSO) die in het kader van het voltijds engagement 23 uur per week presteren in hun functie als onderhoudsmedewerker.

### **2.2   Schoolspottersproject**

De verandering in het startbanenproject *Verkeersveiligheid* is uitsluitend inhoudelijk. Naar aanleiding van het geactualiseerd veiligheidsplan van De Lijn namen toenmalig Minister van Mobiliteit Van Brempt en toenmalig Minister van Onderwijs en Vorming Vandenbroucke in het voorjaar van 2006 het initiatief om twintig plaatsen binnen het startbanenproject *Verkeersveiligheid* in te vullen door schoolspotters. De schoolspotters worden ingezet in die steden en gemeenten waar het openbaar vervoer en de schoolomgeving te kampen hebben met overlast door schoolgaande jeugd. In 2006 maakte het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming binnen het startbanenproject verkeersveiligheid twintig plaatsen vrij voor het schoolspottersproject. Dertig lokale besturen konden een aanvraag doen voor een schoolspotter. In december 2006 werden 18 schoolspotters toegewezen aan acht steden: Antwerpen, Gent, Mechelen, Hasselt, Wetteren, Eeklo, Ieper en Vilvoorde. De stad Wetteren, die beroep kon doen op één schoolspotter, stapte in 2007 uit het project. Daardoor kwamen er opnieuw drie plaatsen vrij.

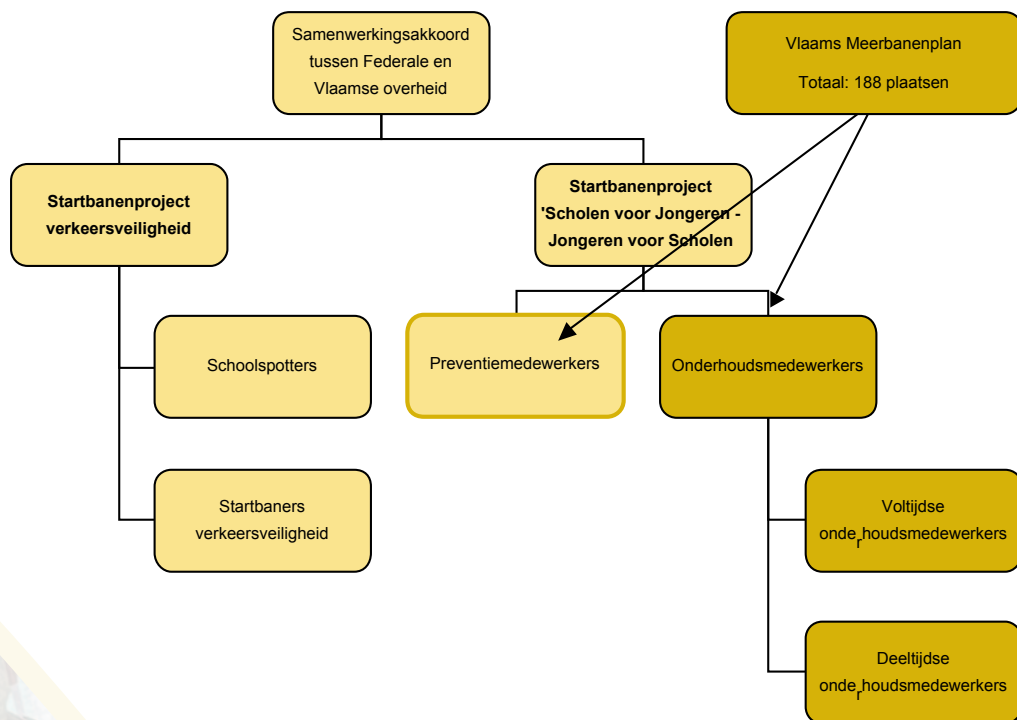
In het voorjaar van 2008 schreef AgODi, op basis van een lijst van De Lijn, opnieuw een aantal steden en gemeenten aan om hen te laten weten dat zij een aanvraag konden indienen voor één of meerdere schoolspotters. Er werden geen nieuwe aanvragen ingediend.

In augustus 2008 lieten we aan alle steden die op dat moment al één of meerdere schoolspotters in dienst hadden, weten dat zij een aanvraag voor één of meerdere extra schoolspotters konden indienen. Er werden vier aanvragen, voor in totaal zes schoolspotters, ingediend. Na evaluatie van de dossiers samen met De Lijn en overleg met de steden kende AgODi de extra plaatsen toe aan Antwerpen, Vilvoorde en Mechelen.

In het voorjaar 2009 liepen enkele contracten van schoolspotters die twee jaar in het project hebben gewerkt ten einde. Het kabinet besliste dat de steden waarvoor dit het geval was de aan hen toegewezen plaats(en) voorlopig konden behouden, aangezien er in 2008 geen andere steden of gemeenten wilden instappen in het project.

In de eerste helft van 2009 stelde de stad Aalst de vraag naar een schoolspotter. Bij een evaluatie van de plaatsen in mei 2009 werd in samenspraak met De Lijn beslist dat de extra plaatsen van Antwerpen en Mechelen toegewezen zullen worden aan Aalst, dat zo dus over twee plaatsen zal beschikken.

**Figuur 1** Schematisch overzicht van de startbanenprojecten





# Hoofdstuk 2 - Scholen voor jongeren - Jongeren voor scholen



## 1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste cijfers weer van het startbanenproject Scholen voor Jongeren - Jongeren voor Scholen (JoJo-project). We bieden een overzicht van het aantal toegewezen plaatsen in het JoJo-project en de kenmerken van de scholen die recht hebben op deze plaatsen. Daarna bekijken we hoeveel contracten er in de verschillende deelprojecten liepen in 2009 en bekijken we deze meer in detail. Vervolgens schetsen we het profiel van de groep startbaners. Ten slotte werpen we een blik op de specifieke situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

## 2 Plaatsen

Binnen het JoJo-project zijn er een vast aantal plaatsen. Het aantal plaatsen was in 2009 vastgelegd op 343. Tabel 1 geeft een overzicht van de verdeling van deze plaatsen over de verschillende deelprojecten.

Tabel 1 Verdeling van de plaatsen over de verschillende deelprojecten in 2009

Soort project	Aantal plaatsen	%
Preventie	225	66
Onderhoud LSO	72	21
Onderhoud DBSO	46	13
<b>Totaal</b>	<b>343</b>	<b>100</b>

Scholen(gemeenschappen) die geïnteresseerd zijn om een plaats in het project te krijgen, dienen een aanvraag tot aanstelling van een startbaner in. Wanneer we de aanvraag goedkeuren, krijgt de desbetreffende onderwijsinstelling een plaats toegewezen. Deze instelling moet dan zo snel mogelijk een startbaner aanwerven. Eind 2009 waren er 343 scholen in het bezit van een plaats in het JoJo-project. Alle beschikbare plaatsen werden toegewezen aan onderwijsinstellingen. Het project was dus volledig volzet.

### 2.1 Soort school

Om een plaats voor een startbaner binnen het JoJo-project toegewezen te krijgen, moeten scholen(gemeenschappen) aan enkele voorwaarden voldoen.

Om een preventiemedewerker tewerk te stellen, moet een school voor secundair onderwijs minstens honderd leerlingen tellen en bovendien beschikken over aanvullende lestijden in het kader van het Gelijke Onderwijskansendecreet (de zogenaamde "GOK-uren"). BuSO-scholen met minstens 100 leerlingen die type 1 - opleidingsvorm 3 aanbieden en gelegen zijn in een centrumstad komen evenzeer in aanmerking voor het project. Ook Centra voor Deeltijds Onderwijs en Centra voor Deeltijdse Vorming kunnen een aanvraag tot aanstelling van een preventiemedewerker doen. Basisscholen kunnen niet instappen in dit project.

De plaatsen voor zowel voltijdse als deeltijdse onderhoudsmedewerkers worden, in tegenstelling tot die binnen het preventieproject, niet toegekend aan afzonderlijke scholen, maar steeds aan scholengemeenschappen. Deze plaatsen kunnen worden aangevraagd door scholengemeenschappen uit zowel het basisonderwijs als het secundair onderwijs.

**Tabel 2 Deelnemende onderwijsinstellingen volgens type en deelproject in 2008**

	Preventie		Onderhoud LSO		Onderhoud DBSO	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
School secundair onderwijs	199	88	-	-	-	-
Centrum Deeltijds Onderwijs	13	6	-	-	-	-
Centrum Deeltijdse Vorming	5	2				
School buitengewoon onderwijs	8	4	-	-	-	-
Scholengemeenschap secundair onderwijs	-	-	24	33,3	28	60,9
Scholengemeenschap basisonderwijs	-	-	48	66,7	18	39,1
<b>Totaal</b>	<b>225</b>	<b>100</b>	<b>72</b>	<b>100</b>	<b>46</b>	<b>100</b>

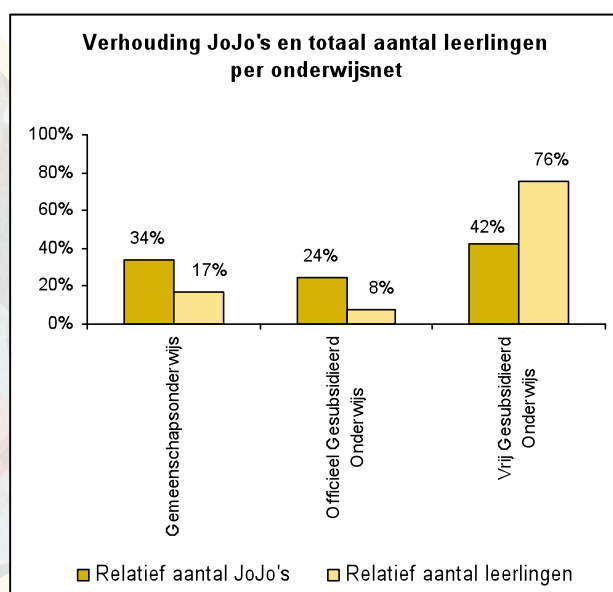
Scholen voor secundair onderwijs beschikken over de meeste plaatsen binnen het preventieproject. Zij beschikken over 88% van de plaatsen. De Centra voor Deeltijds Onderwijs komen op de tweede plaats met 6%, gevolgd door de scholen voor buitengewoon onderwijs met 4% en de centra voor deeltijdse vorming met 2%.

Twee derde van de plaatsen voor een voltijdse onderhoudsmedewerker gaat naar scholengemeenschappen uit het basisonderwijs; een derde gaat naar scholengemeenschappen uit het secundair onderwijs. Bij de deeltijdse onderhoudsmedewerkers zien we het omgekeerde: iets minder dan twee derde (61%) van de plaatsen gaat naar scholengemeenschappen van het secundair onderwijs, terwijl de scholengemeenschappen van het basisonderwijs over 39% van deze plaatsen beschikken.

## 2.2 Verdeling over de onderwijsnetten

In figuur 2 bekijken we de relatieve verdeling van de JoJo-plaatsen over de verschillende onderwijsnetten in vergelijking met de relatieve verdeling van de leerlingenpopulatie over deze onderwijsnetten. Centra voor Deeltijdse Vorming (CDV's) ressorteren niet onder een onderwijsnet. Aangezien er maar vijf CDV's over een plaats binnen het JoJo-project beschikken, werden ze niet in de grafiek opgenomen.

**Figuur 2 Aantal JoJo-plaatsen per onderwijsnet**



42% of 142 plaatsen gaan naar scholen uit het Vrij Gesubsidieerd onderwijs. Het Gemeenschaps-onderwijs volgt met 114 plaatsen of bijna 34%. Het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs ten slotte neemt 24% van de plaatsen of 82 plaatsen in.

## 2.3 Provinciale verdeling

Tabel 3 Verdeling van de plaatsen in het JoJo-project tussen en binnen de provincies

	Preventie	%	Onderhoud LSO	%	Onderhoud DBSO	%	Totaal	%
Antwerpen	98	75	12	9	21	16	131	38
Oost-Vlaanderen	47	67	15	21	8	11	70	20
Limburg	30	60	17	34	3	6	50	15
Vlaams-Brabant	19	54	11	31	5	14	35	11
West-Vlaanderen	16	42	15	39	7	18	38	10
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	15	79	2	11	2	11	19	6
<b>Totaal</b>	<b>225</b>	<b>66</b>	<b>72</b>	<b>21</b>	<b>46</b>	<b>13</b>	<b>343</b>	<b>100</b>

Tabel 3 toont dat 38% van de plaatsen binnen het JoJo-project toegekend is aan scholen of scholengemeenschappen uit Antwerpen. Oost-Vlaanderen volgt met 20%. Limburg, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen hebben respectievelijk een procentueel aandeel van 15%, 11% en 10%. Ten slotte beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met 6% over het minste aantal plaatsen.

Binnen de provincies verschilt de verhouding van de verschillende deelprojecten. Tabel 3 geeft ook hier een overzicht van. In Antwerpen zijn bijna 75% van de plaatsen voorbehouden voor preventiemedewerkers. Een gelijkaardige verhouding is terug te vinden in het Brussels Hoofdstedelijk gewest (79%). Daarmee liggen ze boven het aandeel dat het totale preventieproject inneemt ten opzichte van de andere projecten (66%). Oost-Vlaanderen (67%) en Limburg (60%) liggen meer in deze lijn. Vlaams-Brabant beschikt over 54% preventiemedewerkers. West-Vlaanderen beschikt over meer onderhoudsmedewerkers (58%) dan preventiemedewerkers.

## 2.4 Wachtlijst

In 2008 werd er binnen het JoJo-project voor het eerst gewerkt met een wachtlijst. In 2009 groeide die wachtlijst verder aan. Eind juni 2009 werden alle toegewezen plaatsen in het project doorgelicht. Scholen die al een hele tijd hun plaats niet ingevuld hadden, werden gecontacteerd. Er waren een aantal scholen die beslisten niet langer een JoJo-medewerker in dienst te nemen en dus uit het project te stappen. Op die manier konden er elf scholen van de wachtlijst gehaald worden. Tegen het einde van het jaar was de wachtlijst al aangegroeid tot 46 scholen die graag een JoJo-medewerker wilden aannemen. Daarvan waren 26 aanvragen voor een preventiemedewerker, 16 aanvragen voor een voltijds onderhoudsmedewerker en 4 aanvragen voor een deeltijds onderhoudsmedewerker.

Deze grote aangroei van aanvragen wijst op een grotere bekendheid van het project. Begin 2010 zullen de plaatsen opnieuw doorgelicht worden en kunnen er zo misschien opnieuw enkele scholen van de wachtlijst gehaald worden.

### 3 Arbeidsovereenkomsten

In 2009 sloten scholen in totaal 626 contracten af binnen het JoJo-project. Het aantal contracten in de verschillende deelprojecten ligt steeds hoger dan het aantal plaatsen. Contracten lopen immers niet altijd af op het einde van het jaar. Het is dus mogelijk dat een onderwijsinstelling gedurende één jaar aansluitend twee verschillende arbeidsovereenkomsten heeft lopen. Daarnaast merken we ook dat sommige contracten vroegtijdig worden stopgezet (door zowel werkgever als werknemer). Eén plaats kan dus gedurende een jaar door verschillende startbaners worden ingevuld.

In tabel 4 zien we dat 286 van de 626 contracten startten in 2008. De overige 340 werden in 2009 afgesloten. Er werkten in 2009 506 jongeren in het JoJo project. Het aantal jongeren is dus kleiner dan het aantal contracten. Dat is enerzijds te verklaren doordat contracten soms verlengd worden, anderzijds doordat sommige jongeren na afloop van hun contract bij de ene school naar een andere school stappen om daar een contract af te sluiten.

Tabel 4 Aantal contracten en startbaners in het JoJo-project in 2008 en 2009

Startjaar	Gewerkt in 2008		Gewerkt in 2009	
	Aantal contracten	Aantal jongeren	Aantal contracten	Aantal jongeren
2007	308		-	
2008	346		286	
2009	-		340	
<b>Totaal</b>	<b>654</b>	<b>509</b>	<b>626</b>	<b>506</b>

69% van de contracten werd afgesloten in het deelproject preventie, 20% in het deelproject onderhoud LSO en 11% in het deelproject DBSO. Die contracten werden afgesloten met respectievelijk 332, 108 en 66 jongeren.

Tabel 5 Aantal contracten en aantal startbaners in het JoJo-project in 2009

Soort project	Aantal contracten	%	Aantal startbaners
Preventie	433	69	332
Onderhoud LSO	124	20	108
Onderhoud DBSO	69	11	66
<b>Totaal</b>	<b>626</b>	<b>100</b>	<b>506</b>

#### 3.1 Statuut

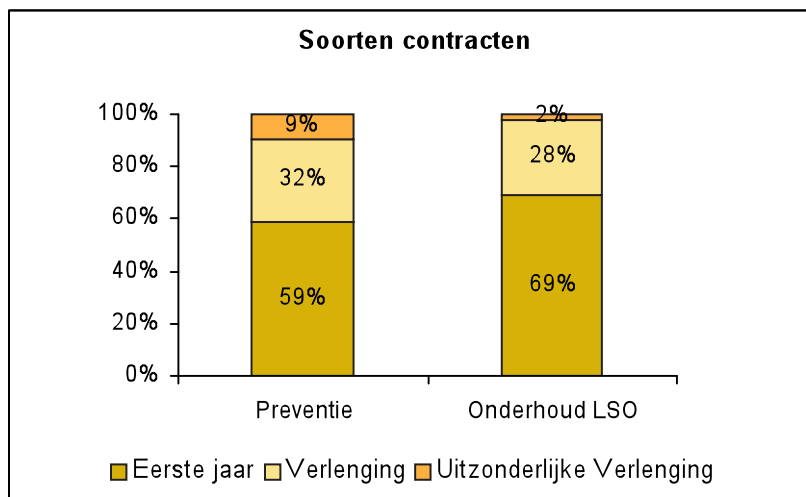
Binnen het preventieproject en het voltijds onderhoudsproject kunnen scholen(gemeenschappen) een aanvraag doen om een contract te verlengen. Voorwaarde voor deze verlenging is dat de jongere bezig moet zijn aan een individuele opleiding of minstens de intentie moet hebben om in dat tweede jaar een opleiding aan te vatten. Uitzonderlijk kan een contract verlengd worden tot een derde jaar. Dit is enkel het geval wanneer jongeren in het eerste jaar gestart zijn met een opleiding en deze opleiding kunnen afmaken in een derde jaar. Startbaners binnen het deelproject Onderhoud DBSO kunnen maar één jaar voor eenzelfde werkgever werken.

Tabel 6 Soort contracten in de verschillende deelprojecten in 2009

	Preventie	Onderhoud LSO	Onderhoud DBSO
Eerste jaar	256	86	69
Verlenging	137	35	n.v.t.
Uitzonderlijke verlenging	40	3	n.v.t.
<b>Totaal</b>	<b>433</b>	<b>124</b>	<b>69</b>

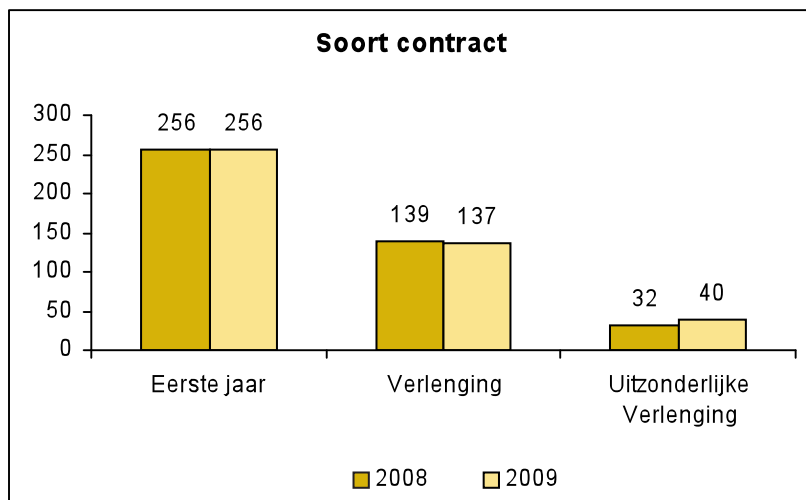
Binnen het preventieproject was het voor 59% van de startbaners het eerste contract binnen de school. 32% zat in een verlengingscontract. 9% had een uitzonderlijke verlenging. Bij het onderhoudsproject zien we in verhouding meer eerstejaarscontracten (70%). 28% heeft een verlengingscontract en 2% een uitzonderlijke verlenging. Deze vergelijking is weergegeven in figuur 3.

Figuur 3 Soorten contracten lopende in 2009 volgens deelproject



Figuur 4 toont dat de verhouding tussen de verschillende contracten binnen het preventieproject van 2009 nagenoeg gelijk is met deze van 2008.

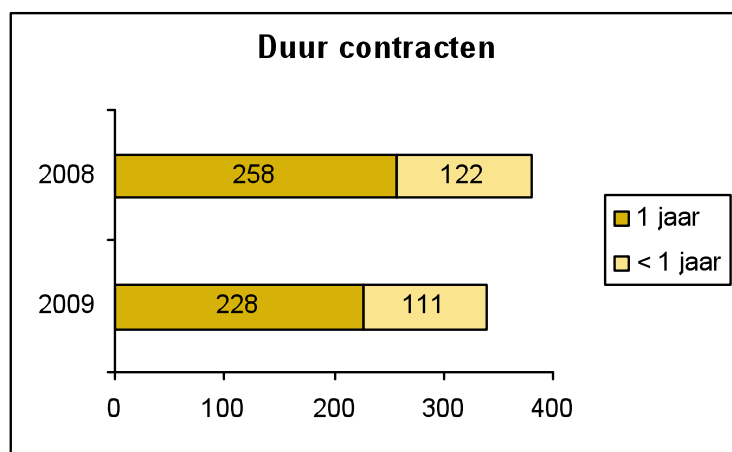
Figuur 4 Soort contracten in deelproject preventie in 2008 en 2009



### 3.2 Duur

In 2008 eindigden 380 contracten waarvan 122 contracten minder dan een jaar liepen. 12 contracten werden opgesteld voor minder dan een jaar omdat de jongere 26 werd. 110 contracten werden vroegtijdig verbroken. In 2009 liepen er 339 contracten ten einde. 111 contracten liepen minder dan een jaar. Van die 111 contracten waren er al 19 van bij aanvang opgesteld voor minder dan een jaar omdat de jongere 26 werd. 92 contracten werden vroegtijdig verbroken. We stellen vast dat de situatie in 2009 vergelijkbaar is met die van 2008.

Figuur 5 Duur van de contracten in het JoJo-project in 2008 en 2009



De redenen voor het vroegtijdige beëindigen van een contract zijn divers. Jongeren die minder dan drie maanden werkten, namen ontslag in de proefperiode omdat de job hen niet lag of werden ontslagen omdat ze door de werkgever als ongeschikt werden bevonden. In 2009 werden er op die manier 33 contracten beëindigd. De vroegtijdige beëindiging van de 59 andere contracten waren ontslagen wegens dringende redenen of stopzettingen met wederzijdse toestemming. Bovendien kunnen jongeren in hun eerste jaar bij het vinden van een andere baan ontslag nemen op voorwaarde dat ze een opzeggingstermijn van zeven dagen respecteren.

## 4 Startbaners

In het startbanenproject Scholen voor Jongeren – Jongeren voor Scholen werkten in 2009 506 jongeren. In wat volgt schetsen we een beeld van het profiel van deze startbaners.

### 4.1 Herkomst en sociaal-economische achtergrond

In hoofdstuk 1 werd de doelgroep van het startbanenproject beschreven. Het project richt zich tot laaggeschoolde jongeren. Daarbij worden jongeren van allochtone afkomst en/of met een kansarme achtergrond in het bijzonder aangemoedigd om te solliciteren binnen het project. Hieronder wordt bekeken in hoeverre deze doelgroep bereikt wordt.

Tabel 7 toont dat 42% van de startbaners van allochtone afkomst<sup>2</sup> zijn.

Tabel 7 Het aandeel allochtone startbaners op basis van het aantal startbaners tewerkgesteld in 2009.

Soort project	Allochtone startbaners	Totaal aantal startbaners	Aandeel allochtone startbaners
Preventie	158	332	48%
Onderhoud LSO	33	108	31%
Onderhoud DBSO	22	66	33%
<b>Totaal</b>	<b>213</b>	<b>506</b>	<b>42%</b>

Bijna de helft van de startbaners binnen het preventieproject is van allochtone afkomst. Bij de onderhoudsprojecten gaat het om 31% van de voltijdse onderhoudsmedewerkers en 33% van de deeltijds onderhoudsmedewerkers. In 2008 waren 39% van de startbaners van allochtone afkomst. We merken dus een lichte stijging. Deze stijging situeert zich binnen de onderhoudsprojecten (20% en 28% in 2008). Bij het preventieproject is het aandeel van allochtone startbaners gelijk gebleven (48%).

2 Personen die zich legaal in België bevinden, ongeacht of zij de Belgische nationaliteit hebben, en tegelijkertijd aan de volgende voorwaarden voldoen: (1) Minstens één van hun ouders of grootouders is geboren buiten de Europese Unie; (2) Zij bevinden zich in een achterstandspositie vanwege hun etnische afkomst of hun zwakke sociaal-economische situatie.

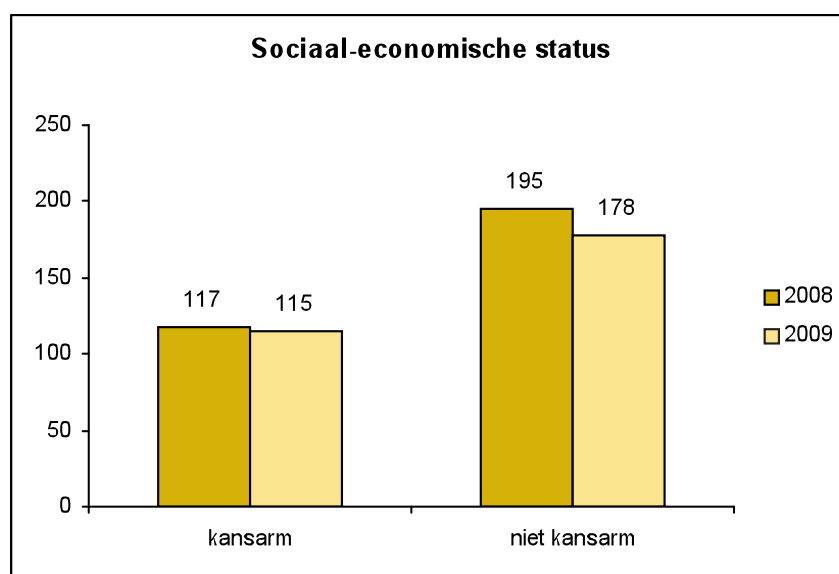
Zoals aangehaald in hoofdstuk 1 worden startbaners als kansarm beschouwd als zij aan de volgende criteria voldoen:

- Bij autochtonen: als de startbaner en één van beide ouders niet in het bezit is van het diploma van het secundair onderwijs.
- Bij allochtonen: als de startbaner of één van beide ouders niet in het bezit is van het diploma van het secundair onderwijs.

Aangezien één van de vereisten binnen het JoJo-project is dat de startbaner laaggeschoold is, impliceert bovenstaande definitie dat alle allochtone startbaners als kansarm beschouwd worden.

Van de 293 autochtone startbaners is 39% afkomstig uit een kansarm milieu. 178 startbaners komen niet uit een kansarm milieu (61%). Die cijfers zijn vergelijkbaar met de cijfers uit 2008 (zie figuur 6).

**Figuur 6** Sociaal-economische status van de autochtone startbaners binnen het JoJo-project



Wanneer we de drie deelprojecten afzonderlijk gaan bekijken, zien we dat de situatie voor alle deelprojecten in dezelfde lijn ligt (zie tabel 8). Het aandeel van jongeren die kansarm en/of allochtoon zijn varieert tussen 58% en 67%.

**Tabel 8** Het aantal kansarme startbaners volgens afkomst

Preventie	Kansarm	Niet kansarm
Allochtoon	158	/
Autochtoon	63	111
Onderhoud LSO	Kansarm	Niet kansarm
Allochtoon	33	/
Autochtoon	36	39
Onderhoud DBSO	Kansarm	Niet kansarm
Allochtoon	22	/
Autochtoon	16	28

In het totale startbanenproject Scholen voor Jongeren – Jongeren voor Scholen zien we dat 65% van de startbaners allochtoon en/of kansarm is. 35% is autochtoon en komt niet uit een kansarm milieu. Uiteraard is die laatste groep wel laaggeschoold. Het project slaagt er dus in om het doelpubliek te bereiken.

## 4.2 Geslacht

Tussen de verschillende deelprojecten zijn er grote verschillen wat betreft de verhouding tussen de geslachten. In het preventieproject waren er 180 vrouwen tewerkgesteld en 152 mannen. Dat komt overeen met respectievelijk 54% en 46%.

Tabel 9 De verhouding tussen mannen en vrouwen binnen het JoJo-project tewerkgesteld in 2009

Soort project	Mannen	%	Vrouwen	%	Totaal
Preventie	152	46	180	54	332
Onderhoud LSO	105	97	3	3	108
Onderhoud DBSO	62	94	4	6	66
<b>Totaal</b>	<b>319</b>	<b>63</b>	<b>187</b>	<b>37</b>	<b>506</b>

In de onderhoudsprojecten werken daarentegen voornamelijk mannen. Zo zijn er binnen het voltijds onderhoudsproject maar drie vrouwen op 108 startbaners tewerkgesteld. 97% van de startbaners binnen dit project zijn mannen. Een gelijkaardige trend zien we bij het deeltijds onderhoudsproject waar 94% van de startbaners mannelijk is.

Over alle projecten heen waren er in 2009 63% mannen en 37% vrouwen. We stellen een ondervertegenwoordiging van vrouwen binnen het JoJo-project vast, die te wijten valt aan het grote aandeel van mannen binnen de onderhoudsprojecten.

## 5 Focus op Brussel

Eind 2009 had Brussel 19 plaatsen in het JoJo-project. Dat is 5,5% van alle toegewezen plaatsen. 79% van deze plaatsen valt binnen het preventieproject. De twee onderhoudsprojecten zijn elk goed voor 11% van de plaatsen in Brussel.

Ondanks het feit dat er in Brussel heel wat jongeren tot de doelgroep behoren, stellen we vast dat heel wat van deze plaatsen niet ingevuld worden door Brusselse jongeren, maar door jongeren uit andere regio's. Dat probleem werd ook al in het verleden vastgesteld. Bij deze specifieke Brusselse context willen we hieronder even stilstaan.

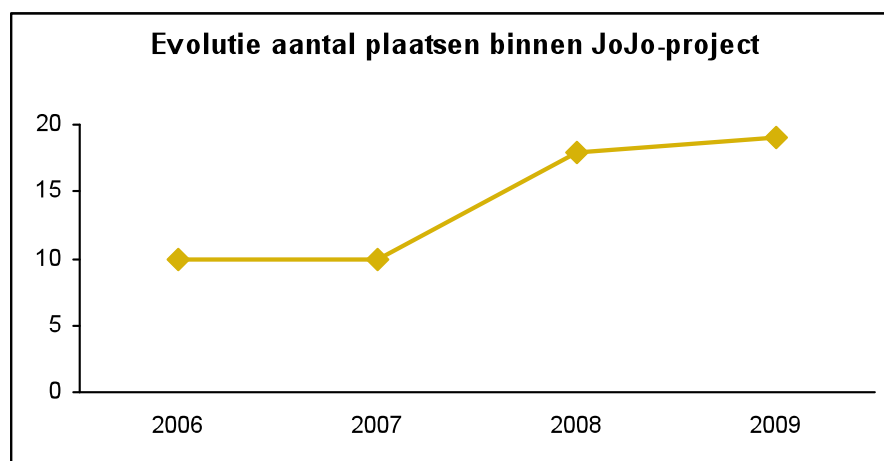
### 5.1 Invulling van de plaatsen

In 2009 liepen er 32 contracten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Daarvan werden er al 13 afgesloten in 2008. Twee contracten liepen binnen het voltijds onderhoudsproject, vier binnen het deeltijds onderhoudsproject en 26 in het preventieproject.

Er werden acht contracten vroegtijdig stopgezet, waarvan drie contracten van deeltijds onderhoudsmedewerkers en vijf van preventiemedewerkers. Zes van deze contracten werden stopgezet in de proefperiode.



Figuur 7 Evolutie van het aantal plaatsen binnen het JoJo-project in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest



Figuur 7 toont de evolutie van het aantal toegewezen plaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2006 en 2007 waren er tien toegewezen plaatsen. In 2009 was dat al gestegen tot negentien plaatsen. Dat is één plaats meer dan in 2008.

Van de negentien plaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waren er eind 2009 veertien lopende contracten. Vijf plaatsen waren op dat moment dus niet ingevuld. Bij drie plaatsen was het contract van de laatste startbaner nog maar pas afgelopen en waren ze nog op zoek naar een nieuwe medewerker. Twee plaatsen blijken al geruime tijd niet meer ingevuld. In 2010 zullen we dan ook contact opnemen met deze scholen met de vraag naar de reden daarvoor.

## 5.2 Woonplaats van startbaners

Van de startbaners tewerkgesteld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2009 woonde 25% op het moment van hun tewerkstelling in dat Gewest. Hoewel dit een kleine stijging is tegenover 2008 (19%) blijken Brusselse scholen dus nog steeds problemen te hebben met het invullen van hun plaatsen door Brusselse jongeren.

Tabel 10 Woonplaats van startbaners tewerkgesteld in 2009

Provincie	Aandeel startbaners dat woont én werkt in deze provincie
West-Vlaanderen	99%
Limburg	98%
Antwerpen	98%
Oost-Vlaanderen	91%
Vlaams-Brabant	55%
BHG	25%

De provincies West-Vlaanderen, Limburg, Antwerpen en Oost-Vlaanderen rekruteren voornamelijk uit de eigen provincie. In Vlaams-Brabant zien we een daling tegenover 2008 van 73% naar 55% jongeren uit de eigen provincie. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dat aandeel nog maar 25%. Amper 1 op 4 startbaners komt uit de eigen streek.

De startbaners die werken in een school in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komen voornamelijk uit Antwerpen (41%) en Vlaams-Brabant (22%). Daarnaast zijn er ook nog enkele uit Oost-Vlaanderen (9%) en Limburg (3%).

## 6 Evaluatiebezoeken

Het Agentschap gaat regelmatig bij scholen op bezoek om de tewerkstelling van de startbaners te evalueren. Daarbij worden enkel preventiemedewerkers en voltijdse onderhoudsmedewerkers bezocht. Deeltijdse onderhoudsmedewerkers worden immers extra begeleid door het CDO waar zij les volgen.

In 2009 werden er 156 schoolbezoeken aan JoJo-startbaners afgelegd. Dat is een stijging tegenover 2008. Toen werden er in totaal 152 bezoeken afgelegd, maar hierbij werd geen onderscheid gemaakt tussen de bezoeken in het kader van de verschillende projecten. In 2009 werden dit onderscheid wel gemaakt en hebben we dus aparte cijfers voor het JoJo-project.

De coördinatie wil de frequentie van die bezoeken in 2010 minstens even hoog houden als in 2009.

## 7 Onderzoek: deelproject onderhoud

Voor het jaarverslag van 2008 werd onderzocht in welke mate de tewerkstelling van een preventiemedewerker leidt tot een beter schoolklimaat. In dit jaarverslag nemen we het deelproject onderhoud onder de loep. Dit onderzoek betrof een schriftelijk enquête waarbij alle werkgevers die een onderhoudsmedewerker tewerkstelden in 2009 de kans kregen om hieraan deel te nemen. Op het moment van de bevraging maakten 80 scholengemeenschappen deel uit van het onderhoudsproject. Het gaat zowel om laaggeschoolde onderhoudsmedewerkers als jongeren uit het deeltijds beroepssecundair onderwijs die de kans krijgen om binnen het JoJo-project een eerste werkervaring op te doen.

Voor de aanstelling van een laaggeschoolde onderhoudsmedewerker of een deeltijdse onderhoudsmedewerker komen alle scholengemeenschappen in het basis- of secundair onderwijs in aanmerking. De startbaner wordt toegewezen aan een contactschool van de scholengemeenschap. Toch kan deze onderhoudsmedewerker in alle scholen van de scholengemeenschap werken, waarbij hij een volwaardig lid is van het schoolteam. Om een startbaner in dienst te nemen moet men steeds een aanvraag indienen bij AgODi.

Om in aanmerking te komen voor een job als voltijds laaggeschoolde onderhoudsmedewerker moet een jongere aan drie criteria voldoen. De jongere is niet meer leerplichtig, is jonger dan 26 jaar en is laaggeschoold.

Een jongere die in het stelsel van leren en werken in een centrum voor deeltijds onderwijs (CDO) ingeschreven is, kan als JoJo-startbaner werken. In een CDO volgen de leerlingen 15 lessen per week. In de scholengemeenschappen werken deze leerlingen DBSO 3/5e of 23 uur. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs was tijdens schooljaar 2008-2009 nog opgebouwd uit rubrieken, die op hun beurt onderverdeeld waren in opleidingen. Omdat er gestreefd wordt naar koppeling tussen studie en tewerkstelling, moet het grootste deel bestaan uit taken die aansluiten bij hun opleiding. Leerlingen uit de volgende DBSO-opleidingen komen in aanmerking voor een tewerkstelling in het JoJo-project:

- Publiciteitsschilder
- Schilder
- Schilder-decorateur
- Arbeider in bos- en natuurbeheer
- Hovenier
- Hovenier-aanleg
- Hovenier-onderhoud

- Tuinbouwarbeider
- Tuinbouwer
- Onderhoudswerker gebouwen

Na het sturen van de enquête en een e-mail ter herinnering ontvingen we 60 ingevulde enquêtes. Daarmee bereikten we een responsgraad van 75%. Van deze 60 enquêtes werden er 45 ingevuld door scholen waar een laaggeschoolde onderhoudswerker aan de slag is en 15 door scholen die een deeltijdse onderhoudswerker in dienst hebben.

We zullen in dit hoofdstuk geregeld de overstap maken naar het preventieproject om op die manier de gelijkenissen en de verschillen tussen de projecten aan te geven.

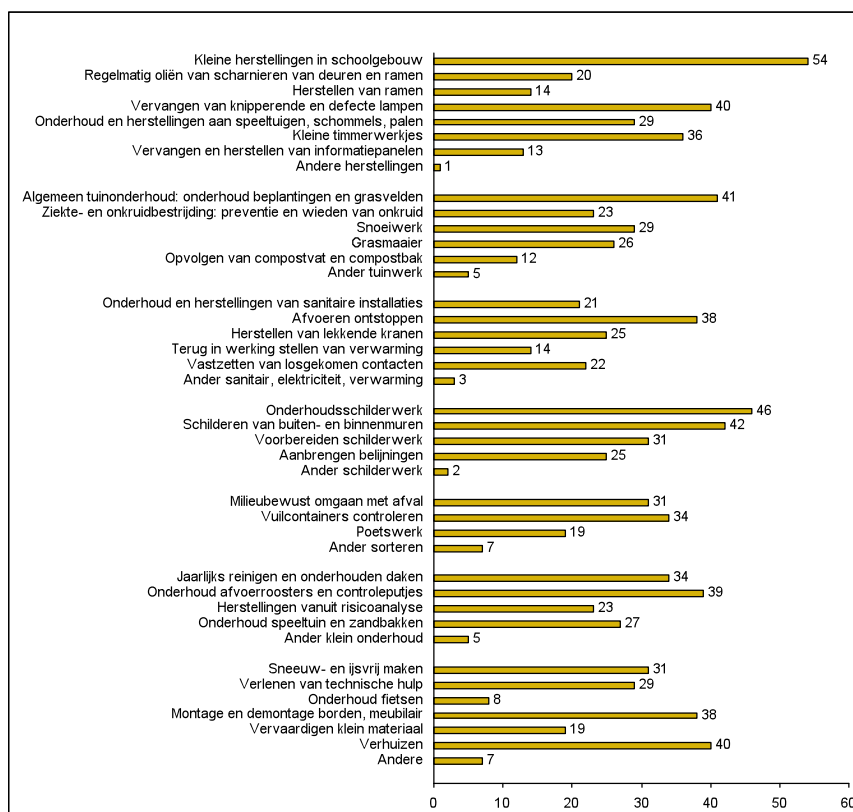
## 7.1 Takenpakket

Het takenpakket van iedere JoJo-medewerker moet voldoen aan een aantal minimale inhoudelijke vereisten. Ten eerste houdt een degelijk takenpakket rekening met de mogelijkheden én de beperkingen van de startbaner. De startbaner treedt bovendien enkel ondersteunend op ten aanzien van andere leden van het schoolteam. Daardoor draagt de JoJo-medewerker geen eindverantwoordelijkheid voor een bepaalde taak.

In het geval van een onderhoudswerker zijn één of meerdere scholen van de scholengemeenschap verantwoordelijk voor het uitwerken van dit takenpakket. Poetswerk kan hierbij nooit tot het basispakket van de onderhoudswerker behoren.

Uit de enquête van 2009 blijkt dat de meeste onderhoudswerkers ingezet worden voor kleine herstellingen in de schoolgebouwen (90%). In de categorie "schilderen" zijn veelvoorkomende taken onderhoudsschilderwerk (77%) en schilderen van binnen- en buitenmuren (70%). Ook het algemeen tuinonderhoud, waaronder we het onderhoud van beplantingen en grasvelden verstaan, scoort goed (68%). Figuur 8 biedt een goed overzicht van mogelijke taken en hoe vaak deze onderhoudswerken uitgevoerd worden door de startbaners uit de enquête.

**Figuur 8 De taken van een onderhoudswerker (n=60)**



De JoJo-preventiemedewerker vervult een andere functie in de school, namelijk een brugfunctie tussen de school, de leerlingen en de ouders. Hij treedt op als laagdrempelig aanspreekpunt voor de leerlingen. Het takenpakket van de startbaner moet afgestemd zijn op de totstandkoming van een positief schoolklimaat. Logistieke ondersteuning en onderhoudstaken kunnen niet tot het takenpakket van de preventiemedewerker behoren. Het is wel toegestaan dat de startbaner zijn preventietaken administratief verwerkt, maar dat mag zeker niet het overgrote deel van de arbeidstijd uitmaken. Hieronder staat een niet-exhaustieve lijst van taken die een preventiemedewerker kan uitvoeren.

**Tabel 11 Voorbeelden van taken van de preventiemedewerker**

<b>Takenpakket JoJo-preventiemedewerker</b>
<b>Preventie rond risicogedrag</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Initiatieven rond preventie van roken, drugs, pesten en racisme nemen of ondersteunen</li> <li>• Afwezigheden en spijbelproblematiek volgen (onder andere telefoneren naar ouders en huisbezoeken afleggen)</li> <li>• Deelnemen aan werkgroepen</li> <li>• Extra toezicht houden in moeilijke klassen</li> <li>• Contacten leggen met moeilijke leerlingen</li> <li>• Aanspreekpunt zijn voor leerlingen</li> <li>• Leerlingen met problemen opvangen</li> <li>• Problemen gericht signaleren</li> <li>• Leerlingen met problemen correct doorverwijzen</li> <li>• Tussenbeide komen bij problemen tussen leerlingen en samen de situatie trachten op te lossen</li> <li>• Signalen van ouders opvangen en doorgeven</li> <li>• Bij ziekte of een ongeval van een leerling, contact opnemen met de ouders, een dokter of het ziekenhuis en de leerling begeleiden</li> <li>• Ondersteuning bieden bij gesprekken (tolken)</li> <li>• Mededelingen en beslissingen van de school aan de ouders bezorgen</li> </ul>
<b>Pedagogische ondersteuning</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Steun verlenen aan opvoeders en leerlingenbegeleiders</li> <li>• Brugfiguur vormen tussen leerlingen, ouders, leerkrachten, directie en andere actoren</li> <li>• Leerlingen begeleiden en motiveren</li> <li>• Leerlingen normen, waarden en sociale vaardigheden bijbrengen (hen aanspreken op hun voorkomen, taalgebruik, beleefdheid, verantwoordelijkheid, doorzettingsvermogen,...)</li> <li>• Leerlingen begeleiden en volgen in het kader van alternatieve straffen</li> </ul>
<b>Toezicht op de naleving van het schoolreglement</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• (verkeers-)veiligheid in en rond de school bewaken (door responsabilisering en toezicht)</li> <li>• Overlast in de schoolomgeving beperken</li> <li>• Vandalisme tegengaan en bespreekbaar maken</li> <li>• Een groter milieubewustzijn creëren</li> </ul>
<b>Participatiebevordering</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Leerlingen- en ouderparticipatie versterken</li> <li>• Initiatieven opzetten met andere organisaties uit de buurt in het kader van de brede school</li> <li>• Ideeën geven die de werking van de school ten goede komen</li> <li>• Ondersteuning bieden bij het begeleiden van activiteiten</li> <li>• Huiswerkklassen begeleiden</li> <li>• Een actieve rol spelen bij de planning, voorbereiding, uitvoering en evaluatie van vakoverschrijdende activiteiten: uitstappen, ouder-contactavonden, sportdagen, open dagen, projecten,...</li> <li>• Informatieavonden organiseren over de werking van de school, proclamatie,...</li> <li>• Activiteiten organiseren tijdens lesvrije momenten</li> <li>• Meewerken aan de promotie van de school</li> <li>• Meedenken over verfraaiingswerkzaamheden op de school en ze mee vormgeven</li> </ul>

## 7.2 Coaching

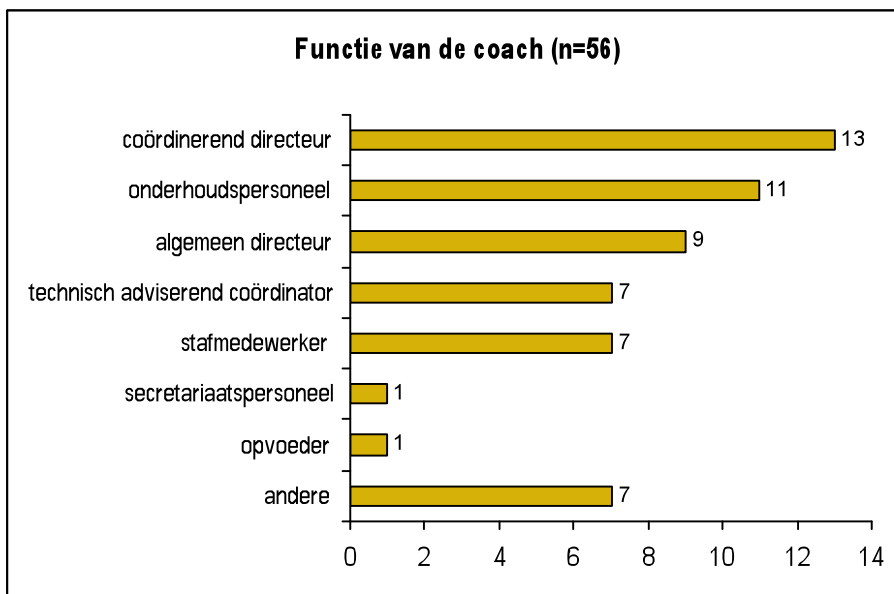
Gedurende de tewerkstellingsperiode moeten de jongeren zo veel mogelijk bijleren en wordt er verwacht dat ze voldoende kansen krijgen op school om een aantal competenties aan te leren die ze in hun verdere loopbaan kunnen gebruiken. Het is daarom van belang dat de jongeren begelei-

ding en ondersteuning krijgen. De aanstelling van een geschikte coach die zijn ondersteunende rol voor de startbaners ernstig neemt, is dus essentieel voor het slagen van het project.

De coach heeft zeker geen gemakkelijke taak. Hij moet iemand zijn die de jongere kan begeleiden en sturen tijdens de uitvoering van het takenpakket, iemand die daarenboven bereid wordt gevonden de jongere te motiveren en te waarderen. Hij is ook een vertrouwenspersoon bij wie de startbaner steeds terecht kan met vragen. Deze functie vraagt dan ook een uitdrukkelijk engagement om een laaggeschoolde jongere te ondersteunen in de werksituatie.

De school kiest zelf welk personeelslid van de school aangesteld wordt als coach. De enquête met betrekking tot het onderhoudsproject van 2009 leerde ons dat in dit project in 23% van de gevallen de coördinerend directeur van de scholengemeenschap de taak van coach op zich neemt. Dat kan zeer efficiënt zijn wanneer de startbaner verschillende tewerkstellingsplaatsen binnen de scholengemeenschap heeft. 20% van de coaches is lid van het onderhoudsteam van de scholengemeenschap. Op de derde plaats komt de algemeen directeur met 16%. Deze algemeen directeur is directeur van één van de scholen binnen de scholengemeenschap. Een overzicht van de absolute cijfers van deze en andere functies die uitgeoefend worden door de coaches wordt gegeven in figuur 9.

**Figuur 9** De professionele functie van de coach



### 7.3 Opleiding

Opleidingen zijn een belangrijk instrument om kansengroepen optimaal te integreren in de arbeidsmarkt. In de startbanenprojecten krijgen jongeren de kans om zich op verschillende manieren bij te scholen. Er zijn de vormingen die aangeboden worden door de werkgever, de collectieve vormingen die georganiseerd worden door het Agentschap en de individuele opleidingen die de startbaners volgen.

#### Vorming aangeboden door de werkgever

Van de school wordt verwacht dat ze de nodige vorming voorziet met het oog op inwerking in de school en een correcte uitvoering van het takenpakket, zoals de school dat doet voor al haar personeelsleden. De kostprijs van die vormingsmomenten wordt volledig gedragen door de school.

De coach last eveneens minstens één keer per maand een evaluatiemoment in, waarin het functioneren en de vooruitgang van de startbaner besproken worden. De coach stimuleert de startbaner om vormingen ingericht door AgODi te volgen en polst regelmatig naar de vorderingen van de individuele opleiding van de startbaner.

## Collectieve vormingen

Het is de opdracht van het Agentschap om op regelmatige tijdstippen vormingen te organiseren voor de startbaners en de coaches. De vormingen zijn gericht op de preventiemedewerkers en de voltijdse startbaners uit het deelproject onderhoud. Er worden geen vormingen voorzien voor de onderhoudsmedewerkers uit het DBSO omdat zij nog een opleiding genieten op school. Vooraleer er besloten wordt om een vorming over een bepaald thema te organiseren, gaan we via onze contacten met de scholen na of er daarvoor een voldoende groot draagvlak bestaat bij de startbaners en de coaches. Opleidingssessies die door AgODi worden aangeboden, hebben als doel een beter functioneren van de startbaner in zijn werkomgeving. Tabel 12 geeft een overzicht van de vormingen die in 2009 werden georganiseerd en dat zowel voor de preventiemedewerkers als voor de voltijdse onderhoudsmedewerkers.

Tabel 12 Vormingen voor JoJo-medewerkers in 2009

Vormingen voor preventiemedewerkers				
Thema van de vorming	Duur van één traject <sup>3</sup>	Verzorgd door	Datum of data per vormingstraject	Locatie
Introductiecursus voor coaches van preventiemedewerkers	2 dagen	Centrum voor Andragogiek (CVA)	11/09/09 + 21/09/09 13/10/09 + 26/10/09 09/11/09 + 16/11/09	Hasselt Antwerpen Antwerpen
Introductiecursus voor preventiemedewerkers	2 dagen	Centrum voor Andragogiek (CVA)	30/03/09 + 08/04/09 23/04/09 + 24/04/09 04/05/09 + 05/05/09 18/05/09 + 19/05/09 10/09/09 + 11/09/09 24/09/09 + 05/09/09 19/10/09 + 20/10/09	Antwerpen Hasselt Brussel Antwerpen Antwerpen Brussel Antwerpen
Inoefensessie via Samenwerkingsspelen en rollenspel	1 dag	Centrum voor Informatieve Spelen (CIS)	9/03/09	Heverlee
Begeleidershouding	2 dagen	Centrum voor Informatieve Spelen (CIS)	17/03/09 + 24/03/09 25/05/09 + 04/06/09 28/09/09 + 05/10/09 22/10/09 + 29/10/09 07/12/09 <sup>4</sup>	Heverlee Brussel Antwerpen Gent Heverlee
Omgaan met spijbelen	2 dagen	Arktos vzw	07/05/09 + 14/05/09 12/05/09 + 15/05/09 19/05/09 + 26/05/09 09/11/09 + 16/11/09 09/11/09 + 16/11/09	Antwerpen Brussel Hasselt Antwerpen Hasselt
Opvoedingsvraagstukken	4 dagen	SCVO Cité	10/11/09 + 17/11/09 + 24/11/09 + 01/12/09	
Vormingen voor onderhoudsmedewerkers				
Thema van de vorming	Duur van één traject <sup>5</sup>	Verzorgd door	Datum of data per vormingstraject	Locatie
Basisopleiding schilderen	3 dagen	Syntra	08/10/09 + 15/10/09 + 22/10/09	Mechelen Leuven Roeselare
Basisopleiding onderhoud gebouwen	3 dagen	Syntra	13/02/09 + 20/02/09 + 06/03/09 13/03/09 + 20/03/09 + 27/03/09	Mechelen Turnhout
Basisopleiding groen-onderhoud	2 dagen	Syntra	31/03/09 + 2/04/09	Leuven Turnhout

3 Een vormingstraject duidt op alle vormingssessies voor één groep.

4 Tweede dag werd geannuleerd wegens te weinig deelnemers

5 Een vormingstraject duidt op alle vormingssessies voor één groep.

## Individuele opleidingen

Alle startbaners krijgen de kans om een bijkomende individuele opleiding te volgen. Om te verzekeren dat zij een opleiding kiezen die gericht is op de uitbouw van een toekomstige loopbaan, worden enkel opleidingen die leiden tot het behalen van een diploma of beroepsgericht zijn, goedgekeurd. Startbaners moeten daarvoor een uitdrukkelijk gemotiveerde vormingsaanvraag richten tot AgODi.

Afhankelijk van de aard van de opleiding of vorming gebeurt de terugbetaling ervan via het vormingsbudget dat beheerd wordt door AgODi, via opleidingscheques van de VDAB, via het nascholingsbudget van de werkgever of via een persoonlijke bijdrage van de startbaner. De startbaners krijgen ook de mogelijkheid om, als de werkgever dat toestaat, met behoud van loon verlof te nemen om studeermomenten in te lassen.

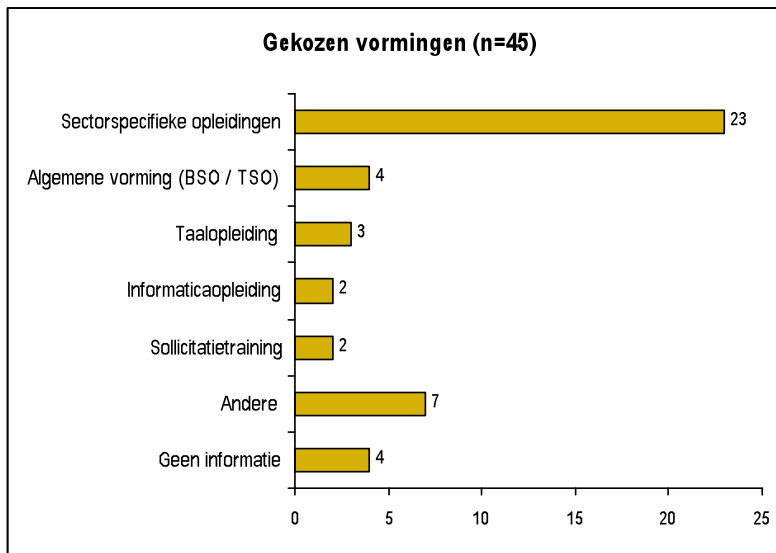
Het volgen van een individuele opleiding speelt een erg belangrijke rol bij het toekennen van een contractverlenging. Om in aanmerking te komen voor een verlengingsjaar moet een startbaner immers voldoen aan de 'opleidingsvereiste'. Concreet betekent dit dat het volgen van een opleiding vanaf het tweede tewerkstellingsjaar verplicht is. Toch hechten we er belang aan dat startbaners al in hun eerste tewerkstellingsjaar starten met een opleiding. Op die manier kunnen startbaners hun opleiding voltooien voordat ze het startbanenproject verlaten. Door informatiesessies te organiseren over opleidingsmogelijkheden en over de praktische aspecten die daarmee verband houden, probeert het Agentschap daaraan een bijdrage te leveren. Ook tijdens de schoolbezoeken benadrukken we de noodzaak om zo snel mogelijk aan een opleiding te beginnen.

Ook in ons onderzoek naar het deelproject onderhoud werd de opleiding bevroegd. Dat luik is enkel van toepassing op de laaggeschoolde voltijdse onderhoudsmedewerkers aangezien de onderhoudsmedewerkers uit het DBSO nog een opleiding volgen in het CDO. Omdat de keuze werd gemaakt enkel de werkgevers te bevragen en niet de startbaners is het niet mogelijk om een overzicht te geven van het aantal voltijdse onderhoudsmedewerkers dat in 2009 een opleiding volgde. Wel hebben we kunnen peilen naar welke soort vormingen de startbaners volgen. Ook moet er rekening gehouden worden met het feit dat niet elke jongere tewerkgesteld in de scholengemeenschap een opleiding volgt en dat sommige startbaners verscheidene opleidingen volgen of al hebben gevolgd.

Bij de helft van de opleidingen die gepland, lopend of afgerond zijn, gaat het om sectorspecifieke opleidingen. Onder deze opleidingen verstaan we een vorming die de startbaner volgt om zijn technische kennis in een specifieke onderhoudssector uit te breiden. Voorbeelden van zulke opleidingen zijn hout, metaal, elektriciteit en schilderen. Daarnaast werd zeven keer gekozen voor opleidingen in de categorie andere. Het gaat daarbij om een lerarenopleiding, het behalen van een rijbewijs, ergonomie en opvoeder. Ook werd vier keer een algemene vorming gevolgd om een diploma TSO of BSO te behalen. Drie taalopleiding werden gevolgd, terwijl twee jongeren hun informaticakennis bijschaafden. Om hun kansen op de arbeidsmarkt te verhogen, werd twee maal gebruik gemaakt van een sollicitatietraining.

Als we een blik werpen op het onderzoek naar het deelproject preventie uit 2008 kunnen we vaststellen dat de jongeren uit de twee deelprojecten op zoek gaan naar een andere soort opleiding. Waar de preventiemedewerkers vooral hun diploma secundair onderwijs wilden behalen, kiezen de onderhoudsmedewerkers dus meer voor sectorspecifieke opleidingen. De twee projecten trekken duidelijk een ander publiek aan met interesses die grondig van elkaar verschillen.

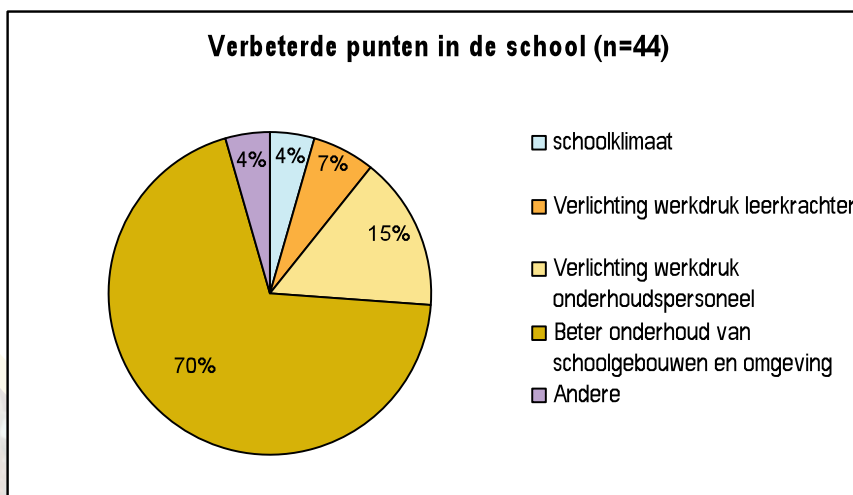
Figuur 10 Soorten vormingen gekozen door voltijdse onderhoudsmedewerkers



#### 7.4 Voor- en nadelen voor school en startbaner

Door middel van de enquête hebben we getracht te onderzoeken welke voordelen en punten van verbetering het deelproject onderhoud oplevert voor enerzijds de scholengemeenschappen en anderzijds de startbaner. Voor beide aspecten mochten de scholengemeenschappen maar één antwoordcategorie aanduiden. Bij de voordelen voor de scholengemeenschappen vulden 44 respondenten de vraag correct in. De vraag die de voordelen voor de startbaners behandelt, werd door 51 scholengemeenschappen juist ingevuld.

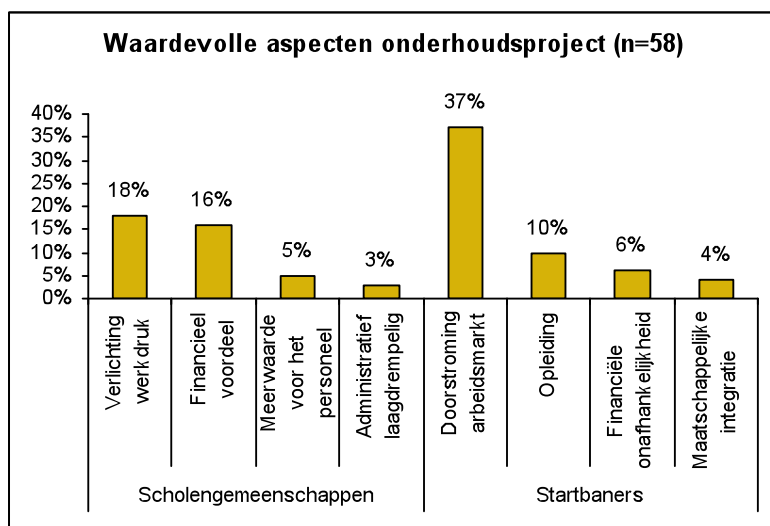
Figuur 11 De belangrijkste punten van verbetering voor de scholengemeenschap dankzij de tewerkstelling van een onderhoudsmedewerker



Uit figuur 11 blijkt dat maar liefst 70% van de scholengemeenschappen vindt dat het belangrijkste punt van verbetering door het JoJo-project een beter onderhoud van de schoolgebouwen en de omgeving is. 15% van de scholengemeenschappen geeft aan dat zij de verlichting van de werkdruk van het onderhoudspersoneel als het belangrijkste punt van verbetering beschouwen. Voor 7% is de verlichting van de werkdruk van de leerkrachten het belangrijkste voordeel van het onderhoudsproject. Ten slotte worden zowel een beter schoolklimaat dankzij een propere omgeving als andere voordelen door 4% van de scholengemeenschappen aangegeven als belangrijkste verbeterde punten. In de rubriek andere vermelden twee respondenten de verantwoordelijkheid die het personeel krijgt bij de tewerkstelling van een JoJo-onderhoudsmedewerker.



Figuur 12 Belangrijkste voordelen voor een jongere tewerkgesteld met een startbaanovereenkomst in het deelproject onderhoud



Deze figuur geeft aan dat een derde van de scholengemeenschappen het leren zich werkconform te gedragen als belangrijkste voordeel verbonden aan de tewerkstelling als JoJo-onderhoudsmedewerker beschouwt. Daarmee wordt bedoeld dat de startbaners bepaalde gedragingen die eigen zijn aan een arbeidsomgeving, zoals werkhoudingen en stiptheid, aanleren. De volgende twee voordelen halen dezelfde score en komen op een tweede plaats met 18%: het opdoen van een eerste relevante werkervaring en de mogelijkheid tot het behalen van bijkomende certificaten/getuigschriften. 16% van de scholengemeenschappen vindt het belangrijkste voordeel voor de startbaner dat hij/zij komt te weten wat zijn/haar talenten zijn. Het verbeteren van de technische capaciteiten van de startbaner haalt in deze bevraging een score van 12%. Amper 2% van de scholengemeenschappen vindt het behalen van een diploma secundair onderwijs het belangrijkste voordeel van een job als onderhoudsmedewerker.

Die laatste bevinding is opmerkelijk, zeker in vergelijking met het onderzoek betreffende het deelproject preventie dat werd uitgevoerd voor het jaarverslag van 2008. Het behalen van een diploma secundair onderwijs en andere certificaten of getuigschriften werd door maar liefst 40% van de scholen die een preventiemedewerker in dienst hebben, beschouwd als het belangrijkste voordeel voor de startbaners. De resultaten van de bevraging uit 2009 tonen aan dat dit voordeel in het onderhoudsproject maar door 20% van de scholengemeenschappen als belangrijkste winst wordt gezien. In dit project wordt immers meer belang gehecht aan het aanleren van werkconform gedrag en het opdoen van een eerste relevante werkervaring. Dat is natuurlijk niet helemaal vergelijkbaar omdat 15 scholengemeenschappen in de bevraging een beroep doen op een deeltijdse onderhoudsmedewerker die nog twee dagen per week naar school gaat en daarvoor sowieso een getuigschrift zal behalen.

## 7.5 Waardevolle aspecten

De enquête had als doel te onderzoeken of de scholengemeenschappen de tewerkstelling van een startbaner uit het deelproject onderhoud als nuttig beschouwen. Daarom stelden we in de enquête de open vraag Welke aspecten van het JoJo-project beschouwt u als het meest waardevol? (inhoudelijk, financieel, organisatorisch,...). De respondenten kregen de mogelijkheid om maximaal drie antwoorden in te vullen.

### **7.5.1 Waardevolle aspecten voor de scholengemeenschappen**

#### **Verlichting werkdruk personeel scholengemeenschap en beter onderhoud van de gebouwen (29 reacties)**

Uit 21 reacties blijkt dat de verlichting van de werkdruk van de directie en de leerkrachten één van de belangrijkste meerwaarden is van het deelproject onderhoud binnen het JoJo-project. Basisscholen hebben vaak geen onderhoudspersoneel waardoor de kleine onderhoudstaken uitgevoerd moeten worden door de directie en de leerkrachten. Ook is er in acht scholengemeenschappen sprake van een verlichting van de werkdruk van het onderhoudsteam. De respondenten benadrukken dat door de tewerkstelling van de onderhoudsmedewerker er taken uitgevoerd kunnen worden die anders nooit gedaan werden. Daardoor worden de schoolgebouwen beter onderhouden en kunnen deze gebouwen verfraaid worden.

#### **Financieel voordeel voor de scholengemeenschap (26 reacties)**

De scholengemeenschappen vermeldden 26 keer het financieel voordeel dat een onderhoudsmedewerker binnen het JoJo-project de school oplevert. Niet elke school heeft immers de middelen om onderhoudspersoneel in dienst te nemen. Dat geldt zeker voor de scholengemeenschappen in het basisonderwijs.

#### **Meerwaarde voor het personeel en het schoolklimaat (8 reacties)**

De aanwezigheid van een onderhoudsmedewerker uit het JoJo-project is op verschillende manieren een verbetering voor het personeel en het schoolklimaat. Het is belangrijk voor het schoolpersoneel en het onderhoudsteam om dergelijke kwetsbare jongeren te kunnen begeleiden. Dat levert een bepaald verantwoordelijkheidsgevoel op bij de leden van het onderhoudsteam en het schoolpersoneel heeft er veel deugd van om een dergelijk engagement op te nemen en de uitdaging aan te gaan (4 reacties). Daarnaast kan er een betere verstandhouding ontstaan tussen het personeel binnen de verschillende scholen in de scholengemeenschap omdat er samengewerkt moet worden om de startbaner op de meest efficiënte manier in te zetten in de scholen en kan deze onderhoudsmedewerker zorgen voor een betere sfeer binnen de scholengemeenschap. Ook voor de coördinerend directeur is het een leerproces in het leiden van de scholengemeenschap (3 reacties). Ten slotte leert een allochtone startbaner het schoolpersoneel omgaan met andere culturen (1 reactie).

#### **Administratieve laagdrempeligheid (5 reacties)**

Vier scholengemeenschappen gaven in de enquête aan dat ze zeer tevreden zijn over de administratieve laagdrempeligheid van het project. Ze spreken over de flexibiliteit van het project, de gebruiksvriendelijke formulieren, het systeem van de aanvragen en de evaluatiebezoeken op de werkvloer. Eén scholengemeenschap geeft ten slotte aan dat het contact met AgODi zeer vlot verloopt.

### **7.5.2 Waardevolle aspecten voor de startbaner**

#### **Doorstroming naar én integratie in de arbeidsmarkt (60 reacties)**

Dertig scholengemeenschappen beschouwen de doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt als een van de meest waardevolle aspecten van het project. Door de werkervaring die de onderhoudsmedewerkers opdoen, worden de kansen op deze doorstroming immers verhoogd. Daarnaast vinden elf respondenten het zeer belangrijk dat de startbaners deze ervaring kunnen opdoen in een beschermd en positief werkklimaat zonder veel druk en waar de jongeren begeleid worden door een coach. Negen reacties hebben betrekking op de arbeidsattitudes die de startbaners aanleren tijdens hun tewerkstelling. Het gaat om vaardigheden en attitudes zoals

samenwerken, zelfstandig werken, leren plannen, stiptheid en orde. Het opdoen van technische kennis wordt door negen scholengemeenschappen beschouwd als een van de meest waardevolle aspecten van het project. Een voordeel van het werk als onderhoudsmedewerker in een school is dat de startbaner een zeer breed takenpakket heeft. De verscheidenheid aan technische kennis is natuurlijk ook een voordeel wanneer de jongere na zijn tewerkstelling in het JoJo-project wil doorstromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Een scholengemeenschap geeft ook de mogelijkheid aan dat de startbaner bij een goede tewerkstelling in aanmerking kan komen voor een vaste aanstelling in de scholengemeenschap.

### Opleiding (17 reacties)

Veertien scholengemeenschappen zijn van mening dat de mogelijkheid die de startbaner krijgt om vormingen te volgen waarbij de startbaner zijn diploma secundair onderwijs, certificaten of getuigschriften kan halen een van de meest waardevolle aspecten van het JoJo-project is. Eén scholengemeenschap geeft aan dat het een verrijking is voor de startbaner dat hij tegelijkertijd kan studeren en werken, en dus ondertussen ook een inkomen kan genereren. De opleidingen georganiseerd door het Agentschap worden door een andere scholengemeenschap eveneens als zeer waardevol beschouwd, omdat deze specifiek georganiseerd worden vanuit de noden van andere JoJo-medewerkers. Nog een andere scholengemeenschap vermeldde de financiële ondersteuning vanuit AgODi van de individuele opleidingen die de startbaners volgen.

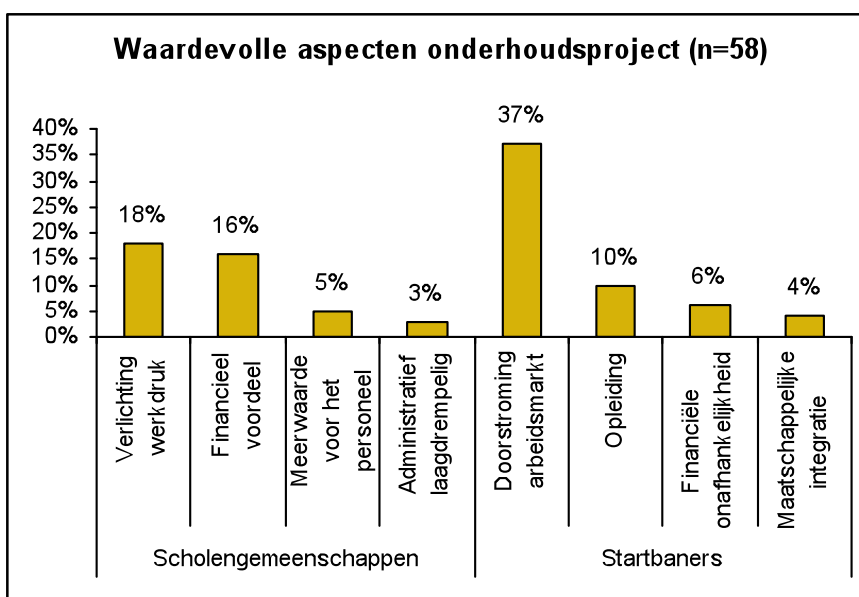
### Financiële onafhankelijkheid (10 reacties)

Tien scholengemeenschappen beschouwen de financiële zelfstandigheid en onafhankelijkheid het meeste waardevolle aspect van het JoJo-project voor de startbaner.

### Maatschappelijke integratie en persoonlijke ontwikkeling (7 reacties)

Door middel van een tewerkstelling in het JoJo-project groeit de persoonlijke ontwikkeling van de startbaner. De jongeren beseffen dat ze meer kunnen bereiken en verbeteren hun sociale vaardigheden (4 reacties). Twee scholengemeenschappen vermelden de maatschappelijke integratie die mogelijk wordt door deze tewerkstelling. Eén school vindt het ten slotte zeer waardevol dat de startbaner kan genieten van het respect van collega's, leerlingen en ouders.

Figuur 13 De meest waardevolle aspecten van het JoJo-project volgens de bevraagde scholen



## 7.6 Verbeterpunten

Niet alleen bevroegen we de scholengemeenschappen inzake de meest waardevolle aspecten van het project, we peilden ook naar eventuele verbeterpunten. We maakten opnieuw gebruik van een open vraag waarbij we de scholengemeenschappen de kans gaven om maximaal drie knelpunten aan te geven en enkele voorstellen te doen ter verbetering van het project. Niet alle scholengemeenschappen echter hebben deze vraag beantwoord. Op een totaal van 60 ingevulde enquêtes waren er 18 enquêtes zonder opmerkingen bij dit luik. Scholengemeenschappen die deze vraag wel invulden, gaven bovendien niet altijd drie antwoorden. De onderstaande punten ter verbetering zijn dus op 70% van de respondenten gebaseerd.

### Begeleiding van de startbaner (12 reacties)

Zoals eerder al bleek uit de rondvraag wordt in 38% van de tewerkstellingen de taak van coach opgenomen door de coördinerend directeur of algemeen directeur. Aangezien deze leidinggevenden al over een zeer uitgebreid takenpakket beschikken, hebben ze vaak niet de tijd om de startbaner optimaal te begeleiden bij zijn tewerkstelling. Coaches zouden bijgevolg meer tijd moeten kunnen krijgen voor de begeleiding zodat de startbaners voldoende opgevolgd kunnen worden (10 reacties). Daarnaast geven twee scholengemeenschappen aan dat het voor de coach niet altijd gemakkelijk is om te werken met de jongeren uit de doelgroepen van kansarmen en allochtonen. Dat kan tot frustraties leiden bij beide partijen.

De jongeren die tewerkgesteld worden in het startbanenproject komen uit een specifieke doelgroep. Die jongeren hebben al veel tegenslagen ondervonden en zijn op zoek naar een herintegratie in de maatschappij. We zijn er ons dan ook van bewust dat dit voor de nodige problemen kan zorgen. De projectdoelstellingen zijn echter tweeledig: voordelen voor de startbaner en voordelen voor de school/scholengemeenschap, wat een moeilijk evenwicht is. Om aan die opmerkingen tegemoet te komen zullen we in 2010 opnieuw een introductie cursus voor de coaches uit het voltijds onderhoudsproject organiseren.

### Statuut van de startbaner (12 reacties)

De enquête wees uit dat zes scholengemeenschappen van mening zijn dat de startbaners een te hoog inkomen krijgen. In sommige gevallen verdient de startbaner meer dan het onderhoudspersoneel in dienst van de scholengemeenschappen. Daarnaast worden onrealistische financiële verwachtingen gecreëerd naar latere tewerkstellingen. Ook is de vakantieregeling voor de onderhoudsmedewerkers niet ideaal. Grotere renovatiewerken vinden immers meestal plaats in de vakanties (twee reacties). Ook het bediendestatuut wordt bekritiseerd door twee scholen. Startbaners leren volgens hen op die manier niet te werken volgens inkomsten. Een laatste punt dat hieromtrent wordt aangegeven is dat "er getracht moet worden om jongeren die het systeem uitbuiten via achterpoortjes uit te sluiten door middel van loondruk" (twee reacties).

De verloning van een JoJo-onderhoudsmedewerker is gelijkaardig aan de verloning van een onderhoudsman met een diploma van het lager secundair onderwijs van het gemeenschapsonderwijs.

### Collectieve vormingen georganiseerd door AgODi (11 reacties)

Zeven scholengemeenschappen vragen dat het Agentschap het aantal nascholingsmogelijkheden verhoogt en dat het aanbod meer gespecificeerd wordt naar de noden van de onderhoudsmedewerkers. Omdat het ook voor de jongeren uit de doelgroep niet evident is om verre verplaatsingen te maken wordt ook het voorstel gedaan om in elke provincie vormingen te organiseren en de mogelijkheid in te richten om de coach of iemand van het onderhoudspersoneel mee te laten gaan naar de vormingen. Zo wordt de laagdrempeligheid van de vormingen verhoogd. Daarnaast geven drie scholengemeenschappen aan dat het opportuun zou zijn om in het begin van

de tewerkstelling een algemene introductie cursus te organiseren omtrent werkhoudingen en de rechten en plichten van een onderhoudsmedewerker binnen het JoJo-project. Eén respondent vermeldt dat de jongeren zelf geen materiaal zouden hoeven mee te nemen naar de vormingen, maar dat dat door de instelling die de vorming geeft voorzien zou moeten worden.

Voor het werkingsjaar 2010 hebben we besloten om meer nadruk te leggen op het onderhoudsproject met betrekking tot de collectieve vormingen. Zo zullen we dit jaar opnieuw een veiligheidsopleiding VCA inrichten waarbij de onderhoudsmedewerkers de mogelijkheid krijgen om via een examen het VCA-attest te behalen. Ook zal er in het begin van het jaar nog een opleiding schilderen plaatsvinden en zullen er in de loop van het jaar een aantal sessies van de opleiding "Onderhoud gebouwen" georganiseerd worden. Ten slotte zal voor deze groep startbaners ook opnieuw een introductie cursus ingericht worden.

### Contacten met AgODi (8 reacties)

Minstens twee keer per jaar zou er een evaluatiebezoek moeten plaatsvinden waarbij we ter plaatse gaan om de tewerkstelling te beoordelen. De scholengemeenschappen vinden goede contacten met het Agentschap belangrijk voor het welslagen van het project (3 reacties). Daarnaast verwachten twee respondenten dat wij hen begeleiden bij de selectie van een nieuwe startbaner. Ook wordt er in de enquête aangegeven dat er weinig ondersteuning wordt geboden bij negatieve evaluaties van de startbaner en een eventueel daaropvolgend ontslag. Een laatste opmerking die omtrent dit thema gegeven wordt, is dat het Agentschap richtlijnen voor een interne evaluatie zou moeten geven aan de werkgever (1 reactie).

Inzake de evaluatiebezoeken tracht AgODi jaarlijks minstens één bezoek aan elke school of scholengemeenschap te brengen. Ook wordt met bepaalde reacties gedoeld op het feit dat wij zelf geen juridisch advies verlenen wanneer een werkgever een ontslag overweegt. De scholen(gemeenschappen) zijn natuurlijk wel de juridische werkgever. Wanneer scholen of scholengemeenschappen om dergelijke informatie vragen, worden zij doorverwezen naar de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Daarnaast bezorgen we hen een digitale versie van de brochure Wegwijs in de Arbeidsovereenkomst en van de Wet betreffende de arbeidsovereenkomsten van 3 juli 1978.

### Individuele opleiding van de startbaners (6 reacties)

Twee scholengemeenschappen zijn van mening dat er betere afspraken gemaakt zouden moeten worden met kandidaat-JoJo'ers inzake het volgen van een opleiding en er zouden dwingende maatregelen moeten komen wanneer de startbaner uiteindelijk toch geen opleiding volgt. Daarnaast vragen twee respondenten een betere begeleiding van de VDAB bij het zoeken naar een geschikte opleiding aangezien dat niet altijd even gemakkelijk is. Twee scholengemeenschappen suggereren dat er een op maat gemaakte overgangsbegeleiding voorzien moet worden voor JoJo'ers aan het einde van hun tewerkstelling zodat de stap naar de arbeidsmarkt vlotter kan verlopen.

Aan de laatste twee punten tracht AgODi tegemoet te komen door middel van trajectbegeleiding, dat georganiseerd wordt in samenwerking met de VDAB. Tijdens de voorgaande jaren bleek immers een van de knelpunten van het project dat jongeren het na hun tewerkstelling binnen de startbanenprojecten vaak moeilijk hadden om vlot ergens anders aan de slag te gaan. Daarvoor zijn verschillende verklaringen. Deels is dat te wijten aan het feit dat veel jongeren niet voldoende weten over het opleidingsaanbod en als gevolg daarvan verkeerde keuzes maken. Veel jongeren gaan pas na afloop van hun startbanencontract op zoek naar nieuw werk, terwijl het de bedoeling is dat zij al tijdens hun tewerkstelling uitkijken naar een andere betrekking. Ten slotte kampen veel jongeren met een gebrek aan sollicitatievaardigheden, wat het moeilijker maakt om werk te vinden. Ook zou trajectbegeleiding een verlichting zijn van de werkdruk voor de coaches, die vaak

de enigen zijn die de startbaners begeleiden bij hun (keuze van een) opleiding. Deze mogelijkheid werd door het Agentschap al in 2008 besproken met de VDAB en Actiris. In 2009 werden alle coaches op de hoogte gebracht van deze mogelijkheid met een brief.

### Voorwaarden project (6 reacties)

Twee reacties hadden betrekking op de duur van de tewerkstelling. Deze respondenten zouden willen dat een onderhoudsmedewerker voor langere tijd in de scholengemeenschap kan blijven. Ook wordt er gevraagd om de leeftijdsgrens op te trekken of niet-laaggeschoolde jongeren toe te laten tot het project (3 reacties). Eén scholengemeenschap pleit voor de uitbreiding van het wervingsgebied voor de opleidingen in het DBSO.

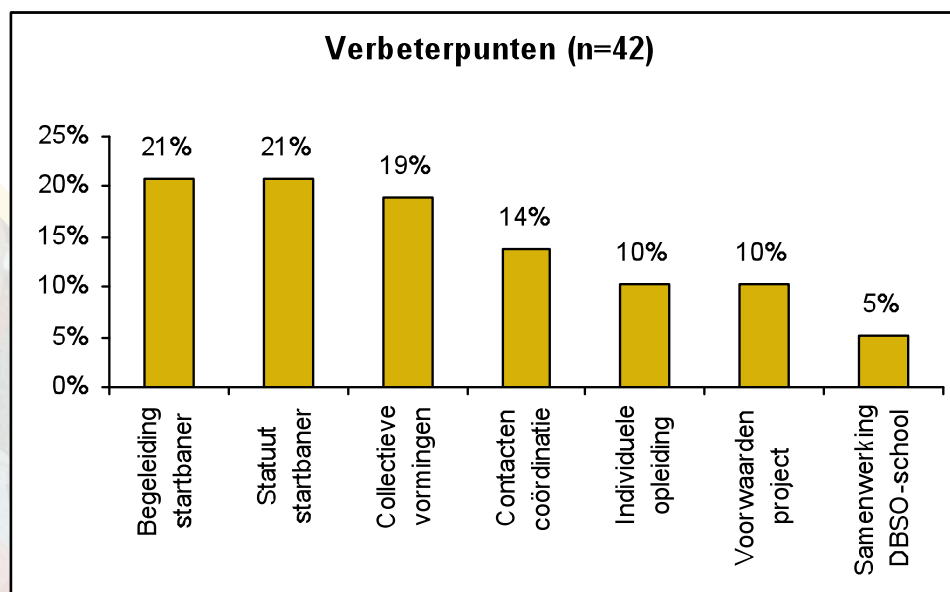
Hoewel we die reacties begrijpen hebben we niet de intentie om de mogelijke duur van de tewerkstelling te verlengen aangezien zo veel mogelijk jongeren uit de doelgroep de kans moeten krijgen om deel te nemen aan het project. Van de voorwaarden tot toetreding tot het project kan niet worden afgeweken. De wet ter bevordering van de werkgelegenheid vermeldt expliciet in artikel 23 dat de jongere niet ouder kan zijn dan 26 jaar. Daarnaast is het Agentschap er geen voorstander van om niet-laaggeschoolde jongeren toe te laten tot deze vorm van tewerkstelling. De uitbreiding van de doelgroep kan er immers voor zorgen dat weinig scholen nog laaggeschoolde jongeren zullen selecteren, waardoor de zwakste jongeren op de arbeidsmarkt het ook moeilijk zullen krijgen om een plaats te bemachtigen in het startbanenproject. Inzake de DBSO-opleidingen wordt er geen uitbreiding voorzien omdat er gestreefd wordt naar een zo groot mogelijke koppeling tussen studie en tewerkstelling.

### Samenwerking met het CDO waar de startbaner zijn opleiding volgt (3 reacties)

Drie scholengemeenschappen merken op dat de samenwerking met het CDO van herkomst intensiever en beter kan. De startbaner zou beter gecoacht moeten worden door de trajectbegeleider in zijn school en er zou een traject uitgebouwd moeten worden op maat van de startbaner.

AgODi zal contact opnemen met de CDO's waar de startbaners hun opleidingen volgen en hun trajectbegeleiders.

Figuur 14 Punten voor verbetering vatbaar volgens de bevraagde scholengemeenschappen



# Hoofdstuk 3 - Startbanenproject Verkeersveiligheid



## 1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op het startbanenproject Verkeersveiligheid. Binnen dit project onderscheiden we het hoofdproject en een deelproject. Het hoofdproject noemen we verder het startbanenproject Verkeersveiligheid of VeVe-project; het deelproject is het schoolspottersproject.

Net zoals bij het JoJo-project geven we een beeld van het aantal plaatsen en de kenmerken van de toegewezen plaatsen, gaan we dieper in op de in 2009 afgesloten arbeidsovereenkomsten en bekijken we de kenmerken van de startbaners tewerkgesteld binnen dit project.

## 2 Plaatsen

Binnen het startbanenproject Verkeersveiligheid zijn er een vast aantal plaatsen. Het aantal plaatsen was in 2009 vastgelegd op 77. Binnen het schoolspottersproject zijn er 20 plaatsen.

Tabel 13 Verdeling van de plaatsen over de verschillende deelprojecten in 2009

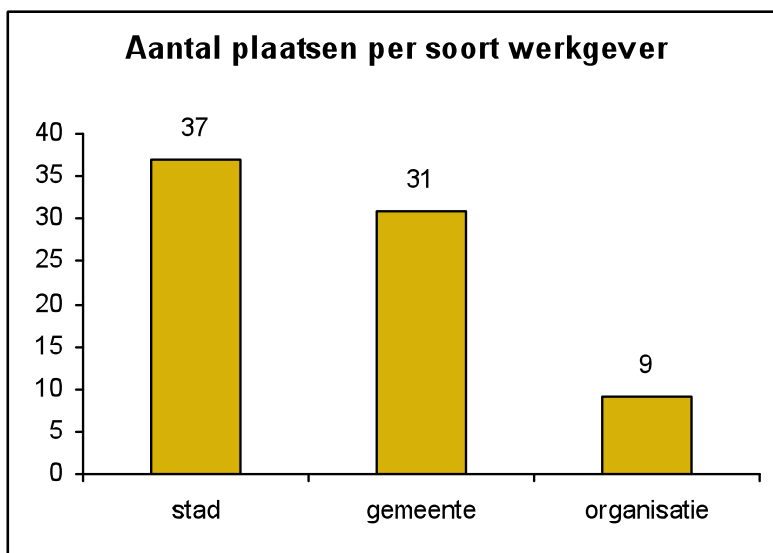
Project	Aantal plaatsen	%
Verkeersveiligheid	77	80
Schoolspotters	20	20
<b>Totaal</b>	<b>97</b>	<b>100</b>

Het aantal toegewezen plaatsen is iets hoger dan het budget toelaat. Het is immers zo dat de plaatsen nooit allemaal op hetzelfde moment ingevuld zijn. Gemeentes of organisaties moeten, ook al beschikken ze over een plaats, eerst een aanvraag doen wanneer ze iemand willen aanwerven. Op die manier wordt erover gewaakt dat het beschikbare budget nooit overschreden wordt.

### 2.1 Statuut

De startbaners Verkeersveiligheid worden tewerkgesteld in steden, gemeentes of in een organisatie die werkt rond verkeersveiligheid. Wanneer we bekijken hoe de beschikbare plaatsen verdeeld zijn, zien we dat 48% van de plaatsen toegewezen is aan een stad, 40% aan een gemeente en 12% aan een organisatie.

Figuur 15 Startbanenproject Verkeersveiligheid: aantal plaatsen per soort werkgever in 2009



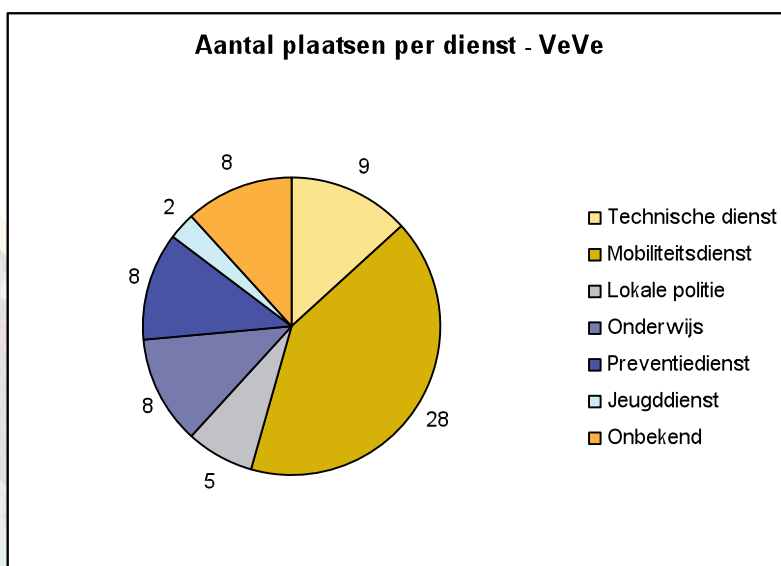
De 37 plaatsen voor de steden werden toegewezen aan 20 verschillende steden. Sommige steden kunnen dus een beroep doen op meer dan één VeVe-medewerker. De gemeentes beschikken allemaal over één plaats; 31 gemeentes hebben dus een plaats in het project. Ten slotte beschikken vier organisaties over één of meerdere plaatsen.

De twintig plaatsen binnen het schoolspottersproject werden toegewezen aan zeven verschillende steden.

## 2.2 Dienst

Binnen de steden en de gemeenten worden de startbaners Verkeersveiligheid ingezet op verschillende diensten. Figuur 16 geeft hiervan een overzicht. De negen plaatsen die voorzien zijn voor organisaties zijn hier niet in opgenomen.

Figuur 16 Startbanenproject Verkeersveiligheid: aantal plaatsen per dienst in 2009



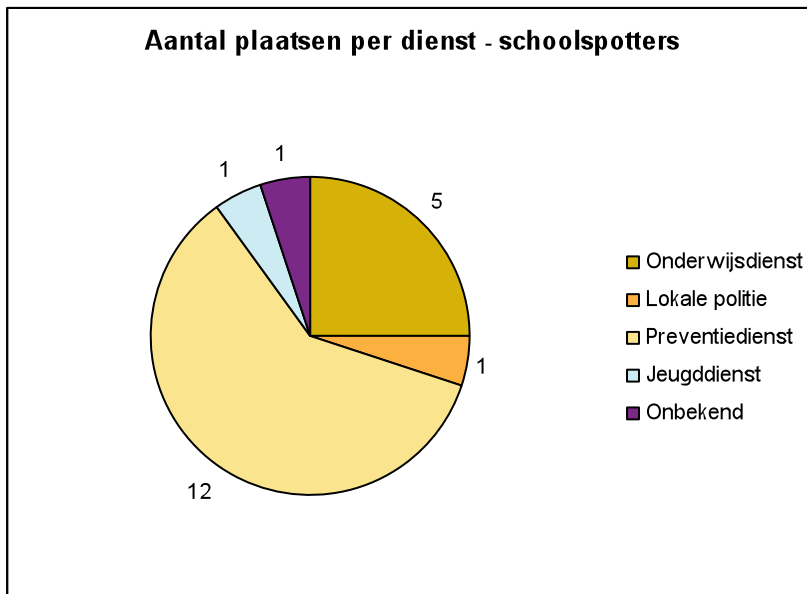
We zien dat heel wat startbaners worden ingezet op de mobiliteitsdienst (41%). Onder deze noemer bundelden we alle plaatsen die ingezet worden in de diensten: mobiliteitscel (2), dienst mobiliteit (14), dienst grondgebiedzaken (1), openbare werken (1), wegen en verkeer (1), planning (1) en verkeersdienst (3).



Verder werd negen keer de technische dienst (13%) versterkt en acht keer de preventiedienst (12%). Eveneens acht keer werd een onderwijsdienst (12%) ondersteund, vijf keer de lokale politie (7%) en twee keer de jeugddienst (3%). Van acht plaatsen (12%) hadden we geen gegevens over de dienst waar de startbaner werd ingezet.

Bij het schoolspottersproject zijn de twintig plaatsen als volgt verdeeld over de verschillende diensten: 60% bij een preventiedienst, 25% bij een onderwijsdienst, 5% bij de lokale politie en 5% bij een jeugddienst. Van één plaats hebben we geen informatie over de betrokken dienst. Figuur 17 geeft hiervan een overzicht.

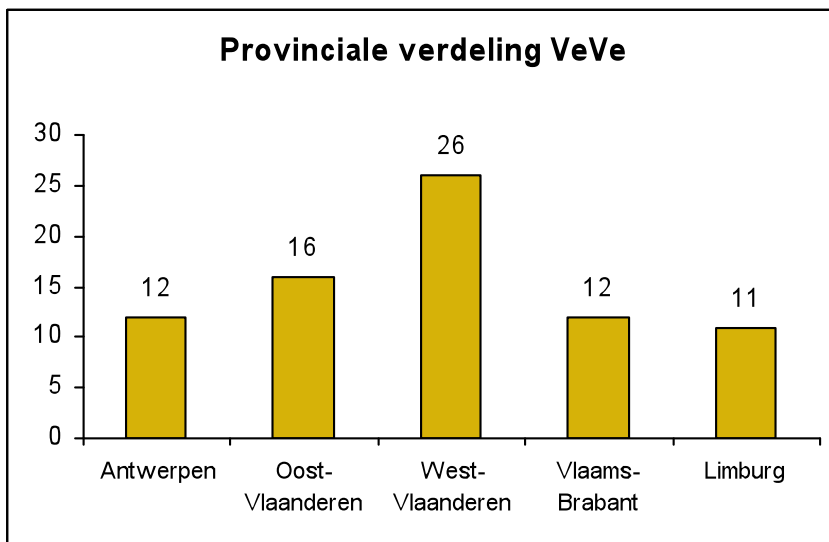
**Figuur 17 Schoolspottersproject: aantal plaatsen per dienst in 2009**



### 2.3 Provinciale verdeling

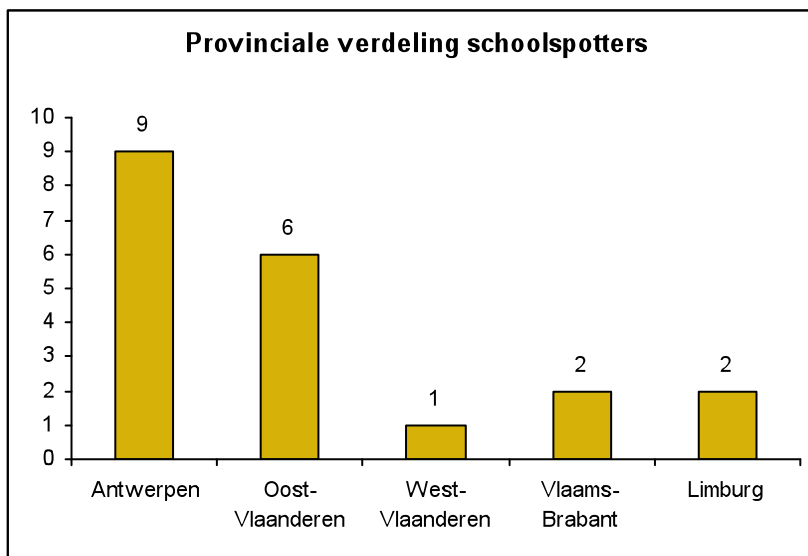
Wanneer we kijken naar de provinciale verdeling van de plaatsen binnen het startbanenproject Verkeersveiligheid, dan stellen we vast dat West-Vlaanderen met 34% over de meeste plaatsen beschikt. Oost-Vlaanderen volgt met 21%. Antwerpen en Vlaams-Brabant beschikken elk over 16% van de plaatsen gevolgd door Limburg met 14% (zie Figuur 18).

**Figuur 18 Startbanenproject Verkeersveiligheid: provinciale verdeling van de plaatsen**



Figuur 19 toont dat deze verdeling anders ligt bij de schoolspotters. Binnen dit project beschikt Antwerpen over de meeste plaatsen (45%). Oost-Vlaanderen volgt met 30%. Vlaams-Brabant en Limburg beschikken elk over 10% van de plaatsen. West-Vlaanderen ten slotte kan één plaats invullen (5%).

Figuur 19 Schoolspottersproject: provinciale verdeling van de plaatsen



### 3 Arbeidsovereenkomsten

#### Startbanenproject Verkeersveiligheid

In 2009 liepen 125 contracten in het startbanenproject Verkeersveiligheid. Hiervan startten 57 contracten in 2008 en 68 contracten in 2009. Wanneer we tellen hoeveel verschillende jongeren in 2009 tewerkgesteld waren, komen we op 97.

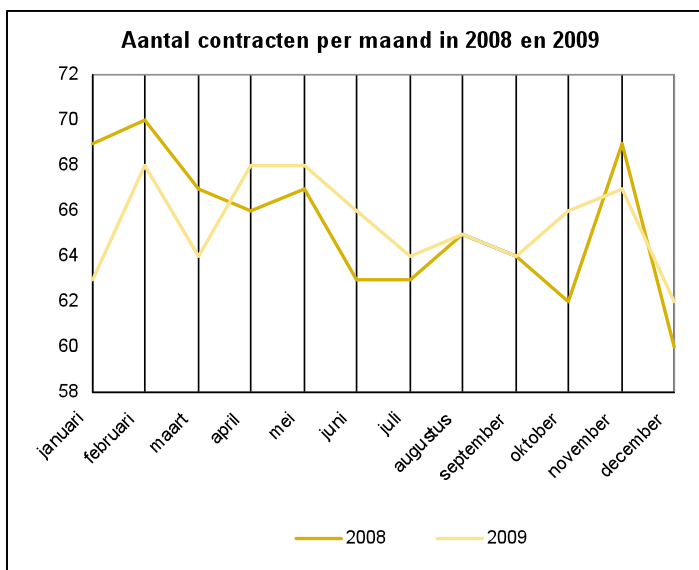
In 2009 liepen minder contracten dan in 2008. De verhouding tussen het aantal contracten en het aantal jongeren is voor beide periodes ongeveer gelijk.

Tabel 14 Startbanenproject Verkeersveiligheid: overzicht van aantal contracten en startbaners in 2008 en 2009

Startjaar	Gewerkt in 2008		Gewerkt in 2009	
	Aantal contracten	Aantal jongeren	Aantal contracten	Aantal jongeren
2007	60	↓	-	↓
2008	68		57	
2009	-		68	
<b>Totaal</b>	<b>128</b>	<b>101</b>	<b>125</b>	<b>97</b>

Onderstaande figuur geeft een overzicht van het aantal contracten dat per maand liep in 2008 en in 2009. Het aantal contracten was vrijwel gelijk in 2008 en 2009 (gemiddeld 65 per maand). Over het geheel genomen, daalde het aantal nieuwe contracten in de loop van 2009.

Figuur 20 Startbanenproject Verkeersveiligheid: Aantal contracten per maand in 2008 en 2009



### Schoolspottersproject

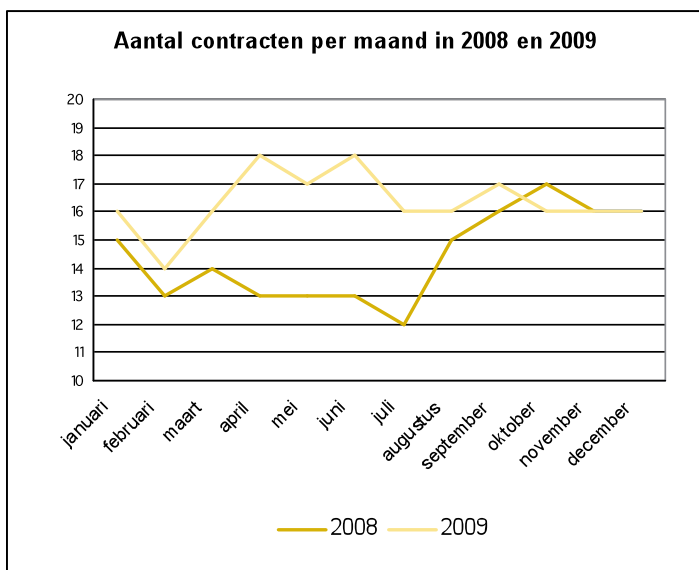
De eerste schoolspotters traden in dienst in februari 2007. In de loop van 2007 werden er in totaal 18 contracten afgesloten. Tijdens 2008 liepen er 31 contracten en werkten 22 jongeren als schoolspotter. In 2009 liepen 34 contracten, waarvan vijftien startten in 2008 en negentien in 2009. Er werkten 28 verschillende jongeren in het kader van het schoolspottersproject in 2009.

Tabel 15 Schoolspottersproject: overzicht van aantal contracten en startbaners in 2008 en 2009

Startjaar	Gewerkt in 2008		Gewerkt in 2009	
	Aantal contracten	Aantal jongeren	Aantal contracten	Aantal jongeren
2007	14	↓	-	↓
2008	17		15	
2009	-		19	
<b>Totaal</b>	<b>31</b>	<b>22</b>	<b>34</b>	<b>28</b>

Over het algemeen is het aantal lopende contracten licht gestegen in vergelijking met 2008. Gemiddeld liepen er veertien contracten per maand in 2008, in 2009 waren dit er zestien.

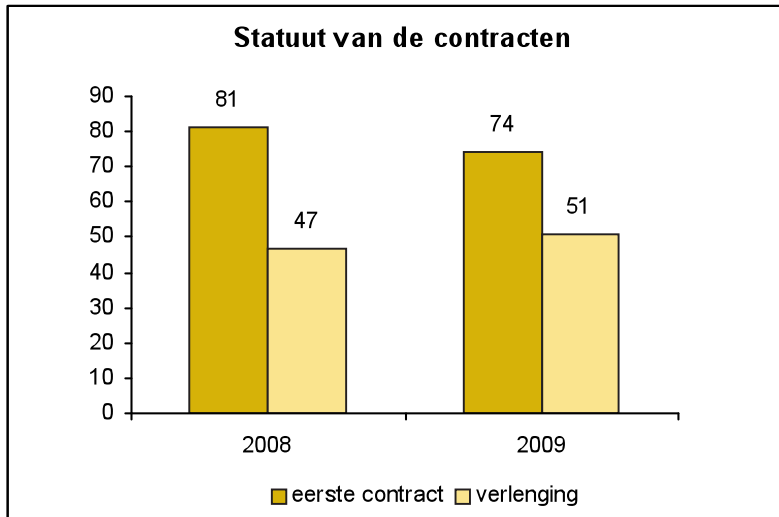
Figuur 21 Schoolspottersproject: Aantal contracten per maand in 2008 en 2009



### 3.1 Statuut van de contracten

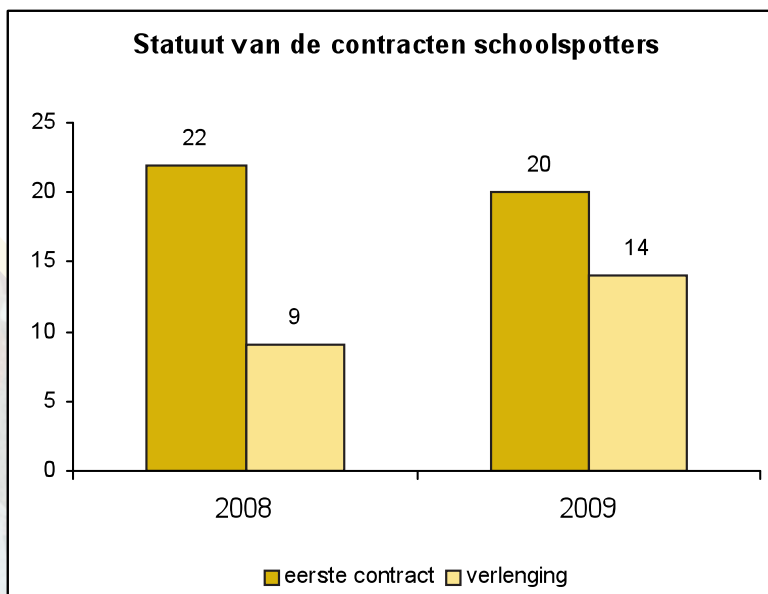
In het totaal liepen 125 arbeidsovereenkomsten van startbaners Verkeersveiligheid. Daarvan waren er 74 nieuwe contracten (59%) en 51 verlengingscontracten (41%). In vergelijking met 2008 werden er iets minder nieuwe contracten afgesloten en is er een kleine stijging in het aantal verlengingscontracten.

Figuur 22 Startbanenproject Verkeersveiligheid: statuut van de contracten van startbaners in 2008 en 2009



Bij de schoolspotters liepen er in het totaal 34 contracten. Daarvan waren er 20 nieuwe contracten (59%) en 14 verlengingscontracten (41%). In 2008 waren er 71% nieuwe contracten. We stellen dus vast dat het aantal verlengingscontracten gestegen is. Dat kan te maken hebben met het feit dat het project ondertussen al aan zijn derde jaar toe was en steden al beter weten hoe het project in te vullen en wat te verwachten van hun startbaners. Ze kunnen hun aanwervingsbeleid daarop afstemmen.

Figuur 23 Schoolspottersproject: statuut van de contracten van startbaners in 2008 en 2009

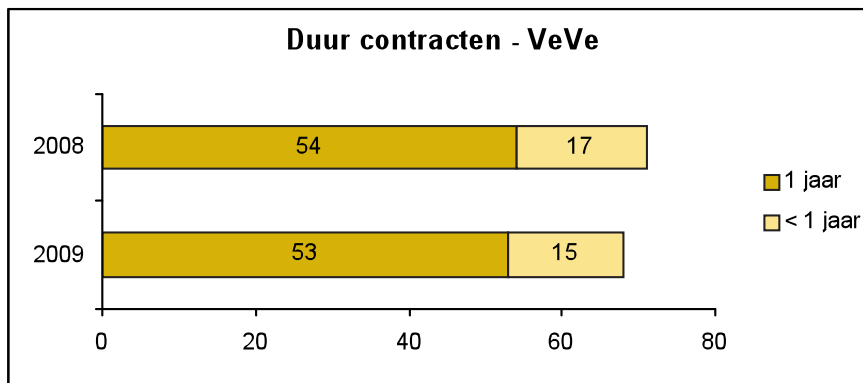


### 3.2 Duur

In 2009 liepen er 68 contracten van startbaners Verkeersveiligheid af. Figuur 24 toont dat 53 contracten gedurende 1 jaar liepen (78%). Van de vijftien die minder dan een jaar duurden, waren er drie contracten (20%) die al van in het begin voor minder dan een jaar waren afgesloten omdat de startbaner 26 jaar werd. Acht contracten werden opgezegd tijdens de drie maanden durende proefperiode (53%).

Figuur 24 geeft een vergelijking met 2008. Het aandeel vroegtijdig opgezegde contracten in 2009 is nagenoeg gelijk gebleven tegenover 2008.

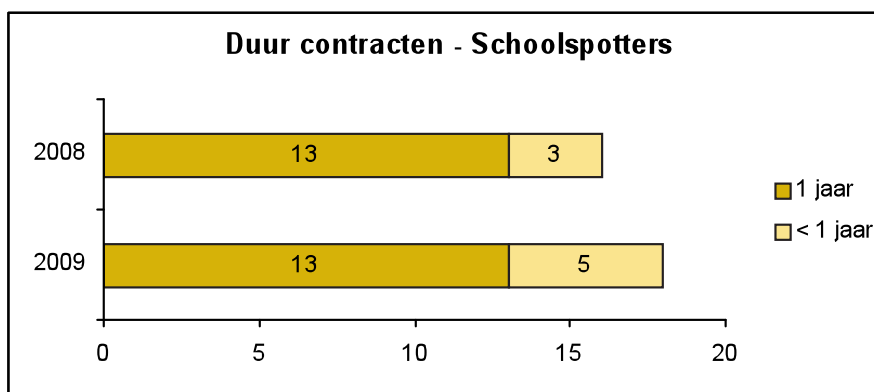
Figuur 24 Startbanenproject Verkeersveiligheid: duur van de contracten in 2008 en 2009



Bij het schoolspottersproject liepen er 18 contracten af in 2009. Vijf contracten liepen minder dan een jaar (28%). Daarvan waren er 2 startbaners van wie het contract afliep omdat ze 26 werden. Twee van de drie overige vroegtijdig opgezegde contracten liepen af binnen de proefperiode. Eén contract werd drie maanden voor het einde stopgezet.

Vergeleken met 2008 (zie figuur 25) werden iets meer contracten vroegtijdig opgezegd.

Figuur 25 Schoolspottersproject: duur van de contracten in 2008 en 2009



Net zoals in het JoJo-proejct zijn er verschillende redenen voor de stopzetting van een contract. In de proefperiode kunnen zowel werkgever als startbaner het contract opzeggen wanneer ze niet tevreden zijn. Buiten de proefperiode is een beëindiging enkel mogelijk met wederzijds akkoord, wanneer de startbaner ander werk vindt of bij dringende redenen.

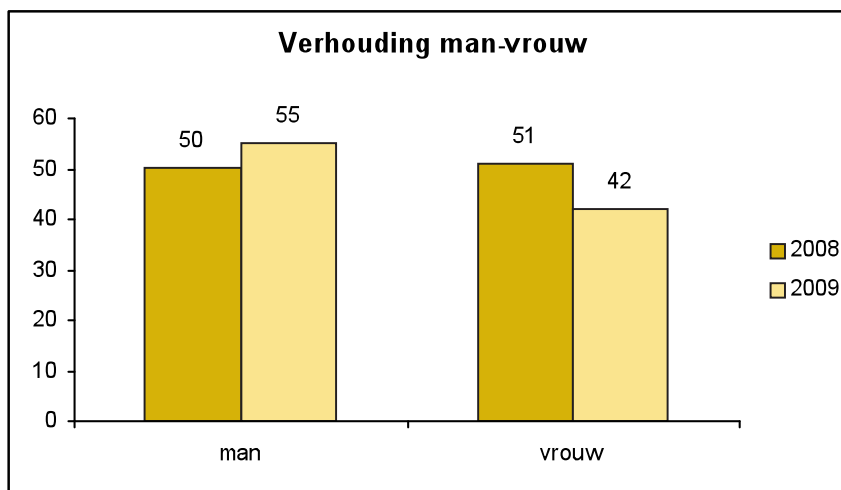
## 4 Startbaners

### 4.1 Geslacht

#### Startbanenproject Verkeersveiligheid

In het startbanenproject Verkeersveiligheid werkten in 2009 55 mannen (57%) en 42 vrouwen (43%). We zien dat het aandeel mannen wat hoger lag dan in 2008 (50%) (zie figuur 26).

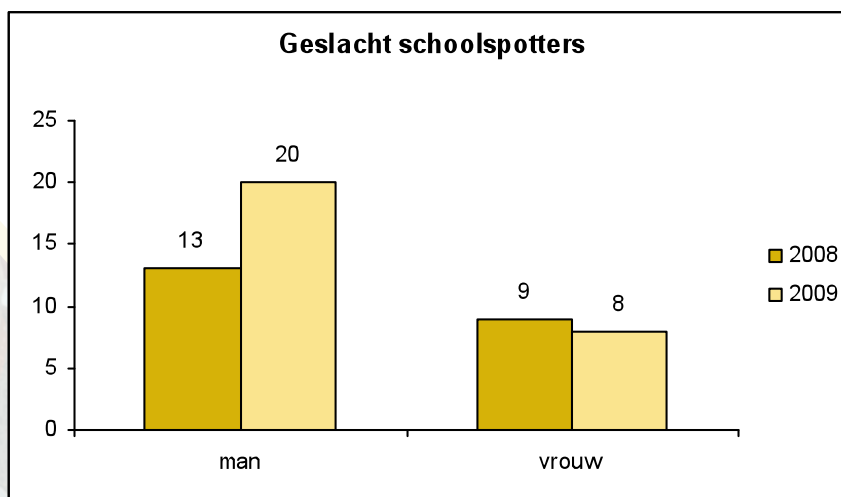
Figuur 26 Startbanenproject Verkeersveiligheid: verhouding mannen-vrouwen in 2008 en 2009



#### Schoolspottersproject

Van de 28 schoolspotters die in 2009 werkten, waren er acht vrouwen (29%) en twintig mannen (71%). Net zoals bij het startbanenproject verkeersveiligheid merken we dat het aandeel mannen gestegen is tegenover 2008 waar 59% een man was.

Figuur 27 Schoolspotters: verhouding mannen-vrouwen in 2008 en 2009



Over beide projecten stellen we vast dat de vrouwen ondervertegenwoordigd zijn.

## 4.2 Herkomst en sociaal-economische achtergrond

### Startbanenproject Verkeersveiligheid

In het startbanenproject Verkeersveiligheid zijn de allochtone<sup>6</sup> jongeren sterk ondervertegenwoordigd. Het contrast met het project Scholen voor jongeren – Jongeren voor Scholen is groot. In 2009 waren er dertien allochtone jongeren in het VeVe-project tewerkgesteld (13%), een lichte stijging tegenover de voorgaande jaren (zie tabel 17).

Tabel 16 Startbanenproject verkeersveiligheid: aantal allochtone startbaners in 2007, 2008 en 2009.

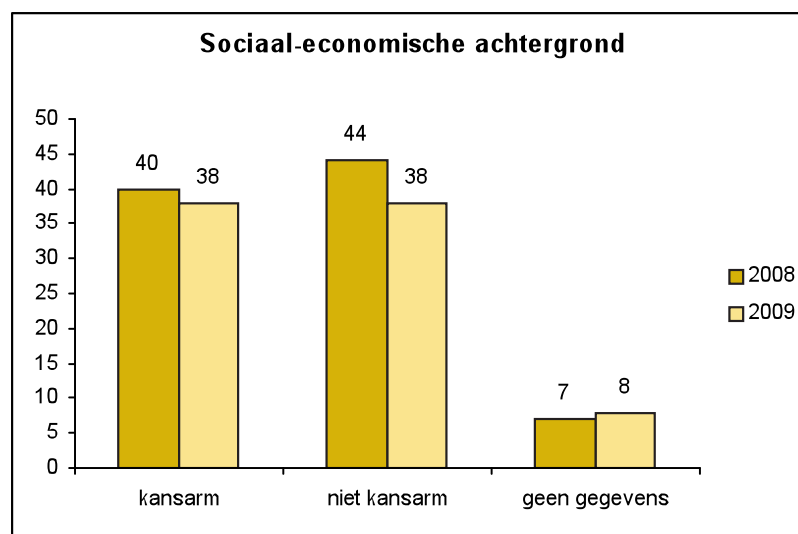
Werkjaar	Aantal startbaners van allochtone afkomst	%
2007	11	10%
2008	11	11%
2009	13	13%

De dertien allochtone jongeren waren allemaal kansarm. Zoals we al in hoofdstuk 2 definieerden, worden laaggeschoolde, allochtone jongeren sowieso beschouwd als kansarm.

Van de 84 autochtone jongeren die in 2009 in het VeVe-project werkten, waren er evenveel kansarmen<sup>7</sup> als niet-kansarmen (38 jongeren of 45%). Voor acht jongeren beschikken we niet over deze gegevens (10%).

In 2008 werkten er 90 autochtone jongeren in het VeVe-project. Van hen hadden er 40 een kansarme achtergrond (43%) en waren er 44 (48%) niet kansarm. Van zeven startbaners waren geen gegevens bekend (10%). We stellen vast dat de verhoudingen nagenoeg gelijk blijven (zie figuur 28).

Figuur 28 Startbanenproject Verkeersveiligheid: sociaal-economische achtergrond van de autochtone startbaners.



Algemeen stellen we dus vast dat 53% van de startbaners in het project Verkeersveiligheid allochtoon en/of kansarm is. 39% is autochtoon en komt niet uit een kansarm milieu. Over 8% van de startbaners beschikken we over onvoldoende gegevens.

6 Personen die zich legaal in België bevinden, ongeacht of zij de Belgische nationaliteit hebben, en tegelijkertijd aan de volgende voorwaarden voldoen: (1) Minstens één van hun ouders of grootouders is geboren buiten de Europese Unie; (2) Zij bevinden zich in een achterstandspositie vanwege hun etnische afkomst of hun zwakke sociaal-economische situatie.

7 Startbaners worden als kansarm beschouwd als zij aan de volgende criteria voldoen:

- Bij autochtonen: als de startbaner en één van beide ouders niet in het bezit is van het diploma van het secundair onderwijs.
- Bij allochtonen: als de startbaner of één van beide ouders niet in het bezit is van het diploma van het secundair onderwijs.

## Schoolspottersproject

Van de 28 schoolspotters hebben we van vijf jongeren geen gegevens over hun herkomst. Van de overige 22 schoolspotters zijn er negen van allochtone afkomst (41%) en dertien van autochtone afkomst (59%).

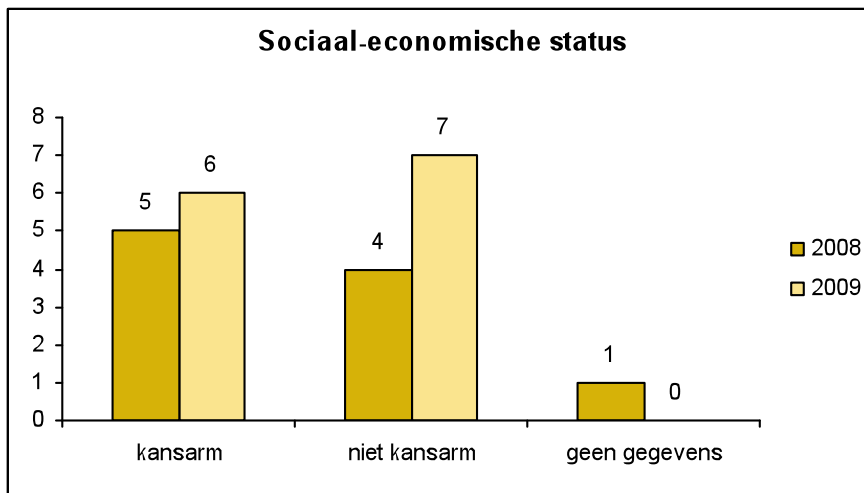
Tabel 17 Schoolspotters: aantal allochtone startbaners in 2007, 2008 en 2009.

Werkjaar	Aantal startbaners van allochtone afkomst	%
2007	7	39%
2008	12	55%
2009	9	41%

Net zoals bij het VeVe-project worden alle allochtone schoolspotters als kansarm beschouwd.

Van de dertien autochtone schoolspotters komen er zes jongeren uit een kansarm milieu (46%). Zeven jongeren (54%) komen niet uit een kansarm milieu (zie figuur 29). Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die van 2008. Toen was 50% van de autochtone schoolspotters kansarm, 40% had geen kansarme achtergrond en in 10% van de gevallen beschikten we niet over gegevens.

Figuur 29 Schoolspotters: sociaal-economische achtergrond van de autochtone startbaners.



In het schoolspottersproject zien we dus dat 56% van de startbaners allochtoon en/of kansarm is. 26% is autochtoon en komt niet uit een kansarm milieu. Bij 18% van de startbaners beschikken we over onvoldoende gegevens.

Algemeen merken we dat allochtone jongeren, net zoals in 2008, beter vertegenwoordigd zijn in het schoolspottersproject dan in het startbanenproject Verkeersveiligheid.



## 5 Vorming en opleiding

### 5.1 Collectieve vorming

De coördinatie organiseerde ook in 2009 verschillende vormen voor de startbaners verkeersveiligheid en hun coaches. Meestal ging het om introductiemomenten en workshops rond verkeerseducatieve thema's. Dit jaar werd er ook gekozen voor een vorming rond professionele vaardigheden. Uit een enquête in 2007 bleek immers dat veel startbaners administratieve taken opnemen voor de gemeentedienst of instaan voor de algemene ondersteuning van de dienst. Om daarop in te spelen, werd in 2009 een specifieke vorming rond professionele vaardigheden ingericht.

Tabel 18 Vormingen voor startbaners verkeersveiligheid en schoolspotters in 2009

Vormingen voor startbaners verkeersveiligheid				
Thema van de vorming	Duur van één traject <sup>8</sup>	Verzorgd door	Datum of data per vormingstraject	Locatie
Verkeerseducatie, fietspooling, zichtbaarheid in het verkeer, verkeersspel	1 dag	Vlaamse Stichting Verkeerskunde	12/10/09	Mechelen
Infosessie Sam de Verkeersslang	½ dag	Mobiel 21 vzw	16/09/09	Brussel
Infosessie "werken als startbaner verkeersveiligheid"	½ dag	VeVe-coördinator	11/09/009 16/09/09	Brussel
Professionele vaardigheden <ul style="list-style-type: none"> <li>• Communicatie</li> <li>• Schrijftraining (2d)</li> <li>• Telefonische en internetcommunicatie</li> <li>• Vergadertechnieken</li> <li>• Notuleertechnieken</li> <li>• Communicatie met oversten en collega's</li> <li>• Communicatie met klanten</li> </ul>	8 dagen, startbaners zijn niet verplicht om alle modules te volgen	KATHO-IPSOC D&O	15/05/09 29/05/09 09/07/09 04/06/09 11/06/09 26/06/09 02/07/09 03/07/09	Brussel
Algemene inleiding over het werkveld duurzame mobiliteit	½ dag	Mobiel 21 vzw	11/03/2009	Brussel
Veilig Werken hoort ook bij Veilig Verkeer! Werken na de klap.	1 dag	Zebra vzw	23/03/09	Brussel
Verkeerseducatieve route. Meester op de Fiets. Schoolroutekaart	½ dag	Mobiel 21 vzw	24/04/09	Brussel
Schoolvervoersplannen. Verkeersspel en zichtbaarheidspel. Fietsbehendigheidsparcours en verkeerspark.	1 dag	VSV	30/04/09	Mechelen
De startbaner als spilfiguur in de organisatie van verkeers- en mobiliteitseducatie op school	1 dag	BIVV	24/04/09	Brussel
Vormingen voor schoolspotters				
Thema van de vorming	Duur van één traject <sup>9</sup>	Verzorgd door	Datum of data per vormingstraject	Locatie
Begeleidershouding	2 dagen	Centrum voor Informatieve Spelen	28/09/09 + 02/10/09	Antwerpen
Inoefensessie via samenwerkingsspelen en rollenspel	1 dag	Centrum voor Informatieve Spelen	09/06/09	Heverlee

8 Een vormingstraject duidt op alle vormingssessies voor één groep.

9 Een vormingstraject duidt op alle vormingssessies voor één groep.

## 5.2 Persoonlijke vorming

In 2009 ontving AgODi 29 vormingsaanvragen die in aanmerking kwamen. Het betrof volgende opleidingen:

Dienst	Aantal contracten
Photoshop	1
binnenlandse handelsdocumenten	1
elektrische opbouwinstallaties	1
Nederlands tweede taal	1
Organisatietechnieken	1
Bachelor kleuteronderwijs	1
Schilder-decorateur	1
Humane Wetenschappen (ASO)	1
Kantoor (BSO)	3
Vrachtwagenchauffeur categorie C	1
Lassen	1
Kapper	1
Administratief bediende	1
Multidisciplinair basisvorming preventieadviseur	1
Basiskennis bedrijfsbeheer	1
Slotenmaker	1
Tekstverwerking 1: Word 2007	1
Opstellen nota en besluit	1
HBO Management	2
assertiviteit	2
Informatica opleiding (MS Office)	5

## 6 Evaluatiebezoeken

Het Agentschap gaat ook bij de startbaners verkeersveiligheid langs om de tewerkstelling te evalueren. In 2009 ging het om zestien evaluatiebezoeken. Dit is 21% van het aantal plaatsen in het project verkeersveiligheid. Het is moeilijk om de vergelijking met 2008 te maken, aangezien de cijfers toen samengeteld werden met de schoolbezoeken binnen het JoJo-project. In 2010 willen we echter graag de frequentie van deze bezoeken opvoeren.



# Hoofdstuk 4 - Budgetten



## 1 Loon

### 1.1 Federaal budget

Het budget ter beschikking gesteld door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg is vastgelegd op € 5.733.498. Met dit budget worden zowel de drie coördinatoren van de startbanenprojecten als een deel van de startbaners betaald. Concreet gaat het om alle startbaners verkeersveiligheid en de schoolspotters en ongeveer 60 % van de JoJo-preventiemedewerkers.

Tabel 19 Uitgaven startbanenprojecten in 2009 op federaal budget

2009	JoJo	VeVe	Totaal
1/1 – 31/3	702.082,88	464.890,85	1.166.973,73
1/4 - 30/6	849.244,18	613.736,50	1.462.980,68
1/7 – 30/9	683.586,93	457.681,79	1.141.268,72
1/10 – 31/12	803.030,48	529.013,37	1.332.043,85
<b>Totaal</b>	<b>3.037.944,47</b>	<b>2.065.322,51</b>	<b>5.103.266,98</b>

### 1.2 Vlaams budget

Het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming betaalt de laaggeschoolde startbaners aan barema 229 (preventiemedewerkers, startbaners verkeersveiligheid en schoolspotters) of barema 131 (onderhoudsmedewerkers). De niet-geïndexeerde bruto jaarwedde bedraagt € 13.356,50. Na omrekening op basis van de huidige index (1/09/2009) krijgen alle startbaners maandelijks een brutowedde van € 1653,87. De haard- en standplaatsvergoedingen bedragen momenteel respectievelijk € 89,13 en € 44,56. Voor het vakantiegeld, geldt de regeling van het contractueel personeel binnen het gemeenschapsonderwijs. Een startbaner kost met andere woorden op jaarbasis € 25.620,20.

In het kader van het Vlaamse Meerbanenplan wordt jaarlijks 5 miljoen euro toegekend aan het JoJo-project voor de betaling van de lonen van de startbaners. Daarmee worden alle onderhoudsmedewerkers en ongeveer 40% van de preventiemedewerkers betaald. In onderstaande tabel wordt een vergelijking gemaakt met de werkingsjaren 2007 en 2008 inzake de besteding van het Vlaamse budget. De cijfers in de tabel zijn uitgezonderd het vakantiegeld en de eindejaarstoe-lage, aangezien deze gegevens niet beschikbaar zijn voor 2007 en 2008. Voor 2009 zijn deze cijfers er wel en bedroeg de totale uitgave aan de startbanenprojecten op Vlaams budget 4.199.316 euro.

Tabel 20 Uitgaven startbanenprojecten op Vlaams budget

Budgetten lonen startbanen (Vlaams)*	Gepland	Besteed	%
2007	5.000.000	2.742.370,00	54,85
2008	5.000.000	3.734.175,80	74,68
2009	5.000.000	3.845.030,37	76,90

## 2 Vormingsbudget

### 2.1 Scholen voor Jongeren – Jongeren voor Scholen

Zoals in 2008 beschikte het JoJo-project over een vormingsbudget van 112.000 euro. Deze financiële middelen dienen om zowel de individuele opleidingen van de startbaners als de vormingen die door AgODi worden georganiseerd te bekostigen. Op 31 december 2009 was 58.964,63 euro van het budget van 2009 besteed. We verwachten begin 2010 nog enkele facturen met betrekking tot de collectieve vormingen die plaatsvonden in 2009 en bijgevolg betaald zullen worden op het budget van 2009.

Tabel 21 Vormingsbudget voor het JoJo-project in 2009

Doel	Bedrag (in euro)
Persoonlijke vormingen	21.351,40
Verwachte kosten persoonlijke vormingen 2009	2.788,00
Collectieve vormingen	36.545,47
Verwachte kosten collectieve vormingen 2009	32.967,71
Kosten coördinatoren	1.067,76
Verwachte kosten coördinatoren 2009	174,21
<b>Totaal</b>	<b>94.867,55</b>
<b>Resterend</b>	<b>17.132,45</b>
<b>Besteed (percentage)</b>	<b>84,70%</b>

### 2.2 Verkeersveiligheid

Het startbanenproject Verkeersveiligheid beschikt jaarlijks over een vormingsbudget van 25.000 euro. Met dit bedrag moeten de persoonlijke vormingen, de collectieve vormingen en de onkosten van de coördinator worden gedekt.

Tabel 22 Vormingsbudget voor het VeVe-project in 2009

Doel	Bedrag (in euro)
Persoonlijke vormingen	9145,40
Verwachte kosten persoonlijke vormingen 2009	195,00
Collectieve vormingen	15.098,44
Kosten coördinatoren	510,00
Verwachte kosten coördinatoren 2009	30,41
<b>Totaal</b>	<b>24.979,25</b>
<b>Resterend</b>	<b>20,75</b>
<b>Besteed (percentage)</b>	<b>99,92%</b>

### 2.3 Besteding van het budget

Het JoJo-project besteedde in 2009 84% van zijn vormingsbudget, voor het startbanenproject Verkeersveiligheid bedroeg het percentage bijna 100%. In het jaarverslag van 2008 werd de besteding van het vormingsbudget nog als een knelpunt beschouwd. Noch in 2007, noch in 2008 lukte het om het vormingsbudget volledig te gebruiken. Een eerste reden die werd gegeven betreft de snelle opeenvolging van de coördinatoren die ervoor zorgt dat er geen continuïteit mogelijk is in het vormingsaanbod. Het is namelijk erg belangrijk om een goede relatie op te bouwen met de organisaties en samen te werken aan een gepast aanbod voor de startbaners. Omdat de vele coördinatorenwissels onvermijdbaar zijn door de maximumleeftijd van 26 jaar voor de coördinatoren, werd besloten om dit knelpunt te verhelpen door middel van het opstellen van een vormingsplan. Ook in 2009 waren er coördinatorenwissels binnen de coördinatiecel startbanenprojecten. Binnen het JoJo-project zochten eind september Wannes Carlier en Evelien Vanhelmont een andere uitdaging op. Zij werden vervangen door Saar Wittevrongel en Stephanie Bawin. Bij het VeVe-

project ging Sofie Hoenkamp in juli uit dienst. Zij werd vervangen door Peter Bex.

Zowel voor het JoJo-project als voor het project Verkeersveiligheid hebben we eind 2008 vormingsplannen opgesteld voor 2009. Op basis daarvan konden eind 2008 de aanbestedingen uitgeschreven worden voor de vormingen die plaatsvonden in het voorjaar van 2009. Ook in 2009 zijn we op die manier te werk gegaan. Er zijn opnieuw vormingsplannen opgesteld en er zijn vijf aanbestedingen voor vormingen in 2010 uitgeschreven. Het opstellen van het vormingsplan heeft duidelijk resultaat gekend. Er is namelijk een stijging van 51% in de aanwending van het budget voor collectieve vormingen georganiseerd door AgODi. Die stijging resulteert niet in een hoger aantal vormingsdagen, maar er werd gekozen voor meer kwaliteitsvolle en meer coherente opleidingen.

**Tabel 23 Budget uitgegeven aan collectieve vormingen voor de startbaners in 2009**

Project	2008 (bedrag in euro)	2009 (bedrag in euro)
JoJo	51.226,02	69.513,18
Verkeersveiligheid	4.939,72	15.098,44
<b>Totaal</b>	<b>56.165,74</b>	<b>84.611,62</b>

Een tweede reden voor het overschot in het vormingsbedrag ligt bij de persoonlijke vormingen. Het vormingsbudget dient voor een stuk immers ook om de individuele opleidingen van de startbaners terug te betalen. Omdat in 2008 maar een klein kwart van de startbaners in beide projecten een aanvraag deed tot terugbetaling werd besloten om in 2009 deze procedure beter kenbaar te maken bij de startbaners. In september 2009 werd daarom naar alle startbaners een brief gestuurd met de uitleg over de mogelijkheid tot terugbetaling door het Agentschap en de procedure.

Als we kijken naar het aantal aanvragen tot terugbetaling die in 2009 ingediend werden, zien we voor beide projecten opnieuw een stijging in vergelijking met het vorige werkingsjaar. In 2008 werden er binnen het JoJo-project 96 aanvragen ingediend. In 2009 waren dit er 115, wat een stijging betekent van 20%. Het project Verkeersveiligheid ontving in 2008 27 aanvragen, in 2009 waren dat er 41. Hier zien we dus een stijging van 52%. Deze stijging uit zich wel niet in een sterke verhoging van de uitgaven voor de persoonlijke vormingen over de twee projecten heen. Voor het project Verkeersveiligheid kunnen we nog wel een stijging optekenen van 32%, maar binnen het JoJo-project is het aandeel van de individuele vormingen in het budget nagenoeg gelijk gebleven. Uit deze cijfers kunnen we concluderen dat we een grotere groep startbaners hebben bereikt en aangezet om hun opleidingskosten terug te vragen aan de coördinatie. Aangezien er geen evenredige stijging in de uitgaven waarneembaar is, werden er dus meer aanvragen ingediend voor goedkopere opleidingen.

**Tabel 24 Aantal aanvragen voor terugbetalingen van en budget uitgegeven aan individuele vormingen van de startbaners in 2009**

Project	Jaar	Aantal aanvragen	Totale bedrag	% van het vormingsbudget
JoJo	2008	96	23.991,10	21,42
	2009	115	24.139,40	21,55
Verkeersveiligheid	2008	27	7.101,75	28,41
	2009	41	9.340,40	37,36

Ondanks de stijging in 2009 in het aantal aanvragen tot terugbetaling van de individuele opleidingskosten willen we in 2010 de startbaners nog beter inlichten over deze mogelijkheid en op die manier meer aanvragen ontvangen. Daarvoor zouden we gebruik willen maken van een informatiebrochure die startbaners thuisgestuurd krijgen aan het begin van hun tewerkstelling als startbaner. In die brochure zullen we de aanvraagprocedure nogmaals op een heldere manier uitleggen, zodat de startbaners uit beide projecten van in het begin op de hoogte zijn van deze mogelijkheid. Daarnaast zullen we de formulieren die op dit moment gebruikt moeten worden onderwerpen aan een grondige doorlichting en zullen we, indien nodig, aanpassingen doorvoeren om het proces gebruiksvriendelijker te maken.

Met dit jaarverslag hebben we getracht een beeld te geven van de werking van de startbanenprojecten Scholen voor Jongeren – Jongeren voor Scholen en Verkeersveiligheid in 2009. De gegevens die we genereerden uit onze databank en uit een enquête bij de onderhoudsmedewerkers binnen het JoJo-project toonden aan dat beide startbanenprojecten succesvol zijn, maar dat er ook nog enkele werkpunten zijn.

Doorheen dit evaluatieverslag hebben we regelmatig een vergelijking gemaakt met het werkingsjaar 2008. Daaruit blijkt dat in beide projecten de cijfers met betrekking tot de plaatsen, de arbeidsovereenkomsten en de startbaners zelf ongeveer gelijk zijn gebleven. In het JoJo-project werden alle beschikbare plaatsen toegewezen waardoor het project volledig volzet is. Er werd bijgevolg met een wachtlijst gewerkt die gedurende het jaar bleef aangroeien. We zullen ook in 2010 blijven zorgen voor een adequaat beheer van de plaatsen.

Uit het onderzoek van 2009 kunnen we besluiten dat de scholengemeenschappen die een plaats hebben in het JoJo-onderhoudsproject zeer tevreden zijn over de aanwezigheid van een onderhoudsmedewerker binnen de scholengemeenschap. Deze tewerkstelling wordt als zeer positief ervaren, zowel voor de startbaners als voor de scholengemeenschap. Zo is er binnen de scholengemeenschap sprake van verlichting van de werkdruk van het personeel en is het inzetten van een startbaner voor scholen ook financieel interessant. Voor de jongeren zelf biedt het project volgens de school een goede kans om vlotter door te stromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Het onderzoek levert ook enkele verbeterpunten op. Zo vinden scholen het niet evident om de startbaners op een goede manier te begeleiden en wordt de nood aan meer collectieve vorming duidelijk. Het Agentschap wil daarmee rekening houden in het vormingsaanbod van 2010 en zal opnieuw een introductie cursus inrichten voor de onderhoudsmedewerkers en hun coaches.

Het verslag toont ook aan dat inzake de aanwending van het vormingsbudget in 2009 voor beide projecten een stijging opgetekend kon worden. De overschotten in dit budget werden in het jaarverslag van 2008 nog als een knelpunt beschouwd, maar in 2009 werd er meer uitgegeven voor zowel de collectieve vormingen georganiseerd door AgODi als de individuele opleidingen voor de startbaners. We hebben hierbij gekozen voor een meer kwaliteitsvol en coherent collectief vormingsaanbod. Om de startbaners nog beter te informeren over individuele opleidingsmogelijkheden en de terugbetaling hiervan door het Agentschap, zullen we een informatiebrochure ontwikkelen die de startbaners aan het begin van hun tewerkstelling ontvangen.

De mooie resultaten van 2009 zijn een stimulans voor de scholen, de lokale besturen, de startbaners en AgODi om ook in 2010 het welslagen van het project te verwezenlijken. De actiepunten die doorheen dit jaarverslag beschreven werden zullen extra aandacht krijgen in het nieuwe werkingsjaar.

## Lijst van tabellen



Tabel 1	Verdeling van de plaatsen over de verschillende deelprojecten in 2009	7
Tabel 2	Deelnemende onderwijsinstellingen volgens type en deelproject in 2008	8
Tabel 3	Verdeling van de plaatsen in het JoJo-project tussen en binnen de provincies	9
Tabel 4	Aantal contracten en startbaners in het JoJo-project in 2008 en 2009	10
Tabel 5	Aantal contracten en aantal startbaners in het JoJo-project in 2009	10
Tabel 6	Soort contracten in de verschillende deelprojecten in 2009	10
Tabel 7	Het aandeel allochtone startbaners op basis van het aantal startbaners tewerkgesteld in 2009.	12
Tabel 8	Het aantal kansarme startbaners volgens afkomst	13
Tabel 9	De verhouding tussen mannen en vrouwen binnen het JoJo-project tewerkgesteld in 2009	14
Tabel 10	Woonplaats van startbaners tewerkgesteld in 2009	15
Tabel 11	Voorbeelden van taken van de preventiemedewerker	18
Tabel 12	Vormingen voor JoJo-medewerkers in 2009	20
Tabel 13	Verdeling van de plaatsen over de verschillende deelprojecten in 2009	29
Tabel 14	Startbanenproject verkeersveiligheid: overzicht van aantal contracten en startbaners in 2008 en 2009	32
Tabel 15	Schoolspottersproject: overzicht van aantal contracten en startbaners in 2008 en 2009	33
Tabel 16	Startbanenproject verkeersveiligheid: aantal allochtone startbaners in 2007, 2008 en 2009.	37
Tabel 17	Schoolspotters: aantal allochtone startbaners in 2007, 2008 en 2009.	38
Tabel 18	Vormingen voor startbaners verkeersveiligheid en schoolspotters in 2009	39
Tabel 19	Uitgaven startbanenprojecten in 2009 op federaal budget	41
Tabel 20	Uitgaven startbanenprojecten op Vlaams budget	41
Tabel 21	Vormingsbudget voor het JoJo-project in 2009	42
Tabel 22	Vormingsbudget voor het VeVe-project in 2009	42
Tabel 23	Budget uitgegeven aan collectieve vormingen voor de startbaners in 2009	43





## Lijst van figuren



Figuur 1	Schematisch overzicht van de startbanenprojecten	6
Figuur 2	Aantal JoJo-plaatsen per onderwijsnet	8
Figuur 3	Soorten contracten lopende in 2009 volgens deelproject	11
Figuur 4	Soort contracten in deelproject preventie in 2008 en 2009	11
Figuur 5	Duur van de contracten in het JoJo-project in 2008 en 2009	12
Figuur 6	Sociaal-economische status van de autochtone startbaners binnen het JoJo-project	13
Figuur 7	Evolutie van het aantal plaatsen binnen het JoJo-project in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	15
Figuur 8	De taken van een onderhoudsmedewerker	17
Figuur 9	De professionele functie van de coach	19
Figuur 10	Soorten vormingen gekozen door voltijdse onderhoudsmedewerkers	22
Figuur 11	De belangrijkste punten van verbetering voor de scholengemeenschap dankzij de tewerkstelling van een onderhoudsmedewerker	22
Figuur 12	Belangrijkste voordelen voor een jongere tewerkgesteld met een startbaan-overeenkomst in het deelproject onderhoud	23
Figuur 13	De meest waardevolle aspecten van het JoJo-project volgens de bevraagde scholen	25
Figuur 14	Punten voor verbetering vatbaar volgens de bevraagde scholengemeenschappen	28
Figuur 15	Startbanenproject Verkeersveiligheid: aantal plaatsen per soort werkgever in 2009	30
Figuur 16	Startbanenproject Verkeersveiligheid: aantal plaatsen per dienst in 2009	30
Figuur 17	Schoolspottersproject: aantal plaatsen per dienst in 2009	31
Figuur 18	Startbanenproject Verkeersveiligheid: provinciale verdeling van de plaatsen	31
Figuur 19	Schoolspottersproject: provinciale verdeling van de plaatsen	32
Figuur 20	Startbanenproject verkeersveiligheid: Aantal contracten per maand in 2008 en 2009	33
Figuur 21	Schoolspottersproject: Aantal contracten per maand in 2008 en 2009	33

Figuur 22	VeVe-project: statuut van de contracten van startbaners in 2008 en 2009	34
Figuur 23	Schoolspottersproject: statuut van de contracten van startbaners in 2008 en 2009	34
Figuur 24	Startbanenproject verkeersveiligheid: duur van de contracten in 2008 en 2009	35
Figuur 25	Schoolspottersproject: duur van de contracten in 2008 en 2009	35
Figuur 26	Startbanenproject verkeersveiligheid: verhouding mannen-vrouwen in 2008 en 2009	36
Figuur 27	Schoolspotters: verhouding mannen-vrouwen in 2008 en 2009	36
Figuur 28	Startbanenproject verkeersveiligheid: sociaal-economische achtergrond van de autochtone startbaners.	37
Figuur 29	Schoolspotters: sociaal-economische achtergrond van de autochtone startbaners.	38





